

Ogenj v bližini proizvodnih dvoran

Posredovalo je 150 gasilcev

V ponedeljek, 16. februarja, je nekaj minut pred poldnevom izbruhnil travniški požar v bližini Plaminih družb pri Podgradu, ki se je zaradi močne burje kmalu razširil in uničil okoli 70 hektarjev travnikov, grmičevja in borovega gozda. Največji februarjski požar na Ilirskobistriškem je po poročilu Operativno komunikacijskega centra pri UNZ Postojna nastal med urjenjem pripadnikov Slovenske vojske.

Podgrajski in ilirskobistriški gasilci, ki so prvi začeli gasiti požar, so kmalu spoznali, da ga sami ne bodo mogli ukrotiti, zato so poklicali še gasilce iz Materije, Sežane, Povirja, Senožeč, Pivke, Koritnic, Vrbovega, Knežaka in Postojne. Pomagali so jim tudi delavci Plaminih družb in vojaki. Zaradi gostega dima in slabe vidljivosti je bila magistralna cesta med Podgradom in Kozino zaprta od 14. do 15. ure, 150 gasilcev pa je končalo z delom šele ob 16.30.

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje pri ministrstvu za obrambo je v začetku februarja razglasila veliko požarno ogroženost naravnega okolja v državi, zato velja opozoriti, da je do preklica prepovedano kurjenje, seziganje, uporaba odprtega ognja ter odlaganje oziroma odmetavanje gorečih ali drugih predmetov, ki lahko povzročijo požar v naravi.

Dom na Vidmu je nedeljiva celota

Ilirskobistriški občinski svet je na prvem nadaljevanju 36. seje v četrtek, 4. februarja, le nekaj dni pred slovenskim kulturnim praznikom, spet razpravjal o Domu na Vidmu. Svetnice in svetniki se tokrat niso ukvarjali s tem, kako bi na najmanj boleč način rešili nako-pičene težave, ki se vlečejo še iz preteklih let, temveč o nameri lastnika, Ministrstva za obrambo Republike Slovenije, ki je občini Ilirska Bistrica ponudil dolgoročen in brezplačen najem kulturnega dela objekta v središču mesta.

Občinska uprava, sedanja in prejšnja, se je z ministrstvom za obrambo nešteto-krat, nazadnje decembra, pogovarjala o možnosti, da bi postal last občine Ilirska Bistrica, vendar pri tem ni bila uspešna. Obrambno ministrstvo je občini pripravljeno oddati v brezplačen najem le tako imenovani kulturni del, ki meri 2.320 kvadratnih metrov oziroma skoraj dve tretjini celotne površine zgradbe in obsega veliko dvorano, dve učilnici, nekdanjo kuhinjo, več prostorov v pritličju in v prvem nadstropju. V tem delu naj bi nekoč uredili muzejsko zbirko, galerijo, večnamenski prostor ter pisarne za Športno zvezo, Zvezo kulturnih društev, humanitarne organizacije, društva, politične stranke in podobno.

Svetnice in svetniki so v razpravi menili, da se hoče ministrstvo za obrambo na lahek način rešiti neurejenega dela Doma na Vidmu, ki ne bo nikoli prinašal dobička, in še naprej obdržati ter tržiti prostore, v katerih so poslovni lokali. Ker so odnosi v Domu na Vidmu in okoli njega še vedno

zelo zapleteni, po zadnjih informacijah naj bi bilo podjetje Kastel, nekdanji najemnik celotnega kompleksa, ki je še vedno eden izmed podnajemnikov, občini dolžno 35 milijonov tolarjev, občina pa ministrstvu za obrambo 20 milijonov tolarjev, so nekateri svetniki izrazili precej pomislekov o tem, kaj bi vsi skupaj pridobili, če bi ponujeno možnost sprejeli in kaj izgubili, če bi jo zavrnili. Rečeno je bilo, da ima občina kot najemnik Doma na Vidmu le stroške, zato naj ga ministrstvo za obrambo odda v dolgoročni brezplačni najem in to v celoti, sicer je bolje, da občina odpove najemno razmerje. Opozorila občinske uprave, da ministrstvo ne bo pristalo na drugačno rešitev, niso zalegla.

Svetniki so sprejeli sklep, s katerim od ministrstva za obrambo zahtevajo brezplačen najem celotnega kompleksa. Po prepričanju večine bi občina le z denarjem od poslovnega dela uredila zanemarjene prostore in financirala kulturno dejavnost, sicer bo proračun še bolj obremenjen.

Mitja Šircelj je dobil študentsko Prešernovo nagrado

Mitja Šircelj, 27-letni diplomant strojništva z Dolnjega Zemona, je 6. februarja prejel eno izmed dvanajstih Prešernovih nagrad, kolikor jih vsako leto podeljuje ljubljanska univerza.

ben postopek uporabljajo pri obdelavi rezil industrijskih in kuhinjskih nožev, pa vpliva le na njeno površino. Bistvena prednost laserskega utrjevanja površinskega sloja je torej izjemno ho-

Potem ko je julija lani diplomiral na Fakulteti za strojništvo v Ljubljani, se je prijavil na razpis in začel širiti svoje diplomsko delo, v katerem je analiziral učinke laserskega kaljenja ali pretaljevanja na površinski sloj nodularne litine, saj so litine zaradi mehanskih lastnosti, dobre livnosti, odpornosti na obrabo in relativne cenenosti zelo razširjene v industriji. Štiri mesece je skupaj s sodelavci in prof. dr. Janezom Grumom teoretično in eksperimentalno, pri različnih obdelovalnih pogojih, raziskoval vplive laserskega utrjevanja (hitro segrevanje in hitro ohlajevanje) na spremembo mikrostrukture, mikrotrdotne in zaostalih napetosti površinskega sloja nodularne oziroma litine z izboljšanimi lastnostmi.

Ugotovil je, da postane površina obdelovanca, ki je bila izpostavljena laserskemu pretaljevanju, eni izmed najbolj obetavnih, avtomatiziranih, čistih in natančnih tehnik obdelovanja materialov, precej bolj odporna na obrabo in korozijo. Klasični način kaljenja, je dejal, spremeni strukturo litine v celoti, lasersko pretaljevanje, podo-

mogena mikrostruktura v pretaljenem sloju. Takšno stanje je skoraj nemogoče doseči z drugimi načini; laserski postopek je zelo uspešen proces toplotne obdelave, ki litini zagotavlja čvrsto obrabno površino ter ohrani žilavo jedro.

Na vprašanje, kakšen pomen imajo izsledki njegove raziskave, je odgovoril, da je omenjeni postopek nadvse pripraven za oplemenitenje odmičnih grede, različnih vrst zobnikov, valjev, matric za rezanje navojev, pa tudi zavornih bobnov na motornih vozilih, povsod tam torej, kjer se zaradi obrabe zahteva velika trdnost površine.

Mitja Šircelj bi lahko ostal na Fakulteti za strojništvo v Ljubljani, saj je imel dobre možnosti, da bi postal asistent. To seveda še ne pomeni, da jih nima več, brez trdnega zagotovila, da bo uvrščen v program mladih raziskovalcev pa v Ljubljani ni hotel ostati. TIB Petrol Transport iz Ilirske Bistrice, ki ga je študentiral, zanj ni pokazal interesa, zato je sprejel ponujeno možnost in se zaposlil v podjetju Plasma G. E. O. iz Podgrada, ki izdeluje galvansko in ekološko opremo.

AKTUALNO

Kmetijstvo danes in jutri

STRAN 2

KOMENTAR

Ne gospodje, nismo Notranjci

STRAN 3

OKOLJE

Kam s komunalnimi odpadki?

STRAN 4

PUST

Šest skupin in 300 likov

STRAN 7

RAZSTAVA

Z vozom te popeljem

STRAN 12

Končno konkretna pomoč Lesonitu

Ilirskobistriški občinski svet je 4. februarja razpravjal o težavah Lesonita v stečaju, saj je bil takrat Komunalno stanovanjskemu podjetju dolžan skoraj 12 milijonov tolarjev za vodo, ki jo je porabil od maja oziroma od uvedbe stečajnega postopka do konca lanskega leta. V tem času je bilo izgovorjenih veliko besed o tem, da bi morala podjetju, od katerega je odvisno veliko število ljudi, priskočiti na pomoč tudi občina. Svetnice in svetniki se niso ogreli za predlog, po katerem bi Lesonitu znižali cene za vodo in druge komunalne storitve, saj bi na ta način kršili občinski odlok, ki ureja to področje. Po razpravi so sprejeli sklep, s katerim so Lesonitu iz sredstev letošnjega proračuna za gospodarstvo namenili 5 milijonov tolarjev.

Kljub temu, da so imeli nekateri svetniki pomisleke v zvezi s predlogom občinske uprave, da se Lesonitu nameni enkratna pomoč, s katero bo poravnal del dolga za porabljeno vodo, so vseeno vsi glasovali »za«, pri čemer niso pozabili poudariti, da je zaradi Lesonita ogrožena tudi likvidnost Komunalno stanovanjskega podjetja. Drugačno stališče je predstavil Franc Ljopolt, svetnik in stečajni upravitelj Lesonita, ki je še vedno prepričan, da je bila Lesonitu po krivici naložena obveznost plačevanja tako visoke cene za porabljeno vodo. To ima za posledico nevzdržno resničnost, to namreč, da Lesonit »plačuje velik

del stroškov velikemu delu drugih porabnikov ilirskobistriške vode« in da je od julija lani, ko je bil ukinjen veleodjem in uvedena taksa za obremenjevanje okolja, še slabše. Lesonit potrebuje vodo skoraj v celoti le za pripravo pare, zato se zavzema za bolj sprejemljiv način obračunavanja komunalnih storitev.

Kakorkoli že, občinski svet je sklep o enkratni pomoči izglasoval. Lesonit pa se je v posebnem sporazumu obvezal, da bo Komunalno stanovanjskemu podjetju plačeval zapadle račune tako, da bo do poravnave terjatev vsak teden nakazal 1,5 milijona tolarjev.

Pojasnilo uredništva

Obljuba dela dolg, pravimo, čeprav jo je včasih skoraj nemogoče izpolniti in to se je prejšnji teden primerilo tudi nam. Potem ko je bila prva februarska številka Našega borjača že skoraj pripravljena, je odpovedala tehnika. Nič ni pomagalo sklicevanje na nesrečni petek, besedila smo morali ponovno vnašati v računalnik. Zavedamo se, da izgubljenega tedna ne bomo mogli nadomestiti, zato vas, spoštovane bralke, spoštovani bralci, prosimo za razumevanje, mi pa bomo v prihodnosti storili vse, da se kaj takega ne bo več primerilo.

NAŠ BORJAČ

Letnik II, št. 3/1998

D2

Časopis Naš borjač izdaja podjetje D2 d.o.o., Levstikova 12, Ilirska Bistrica

Direktor:
Dejan Šajn

Odgovorni urednik:
Franc Gombač

Uredniški odbor:
Dimitrij Bonano, Zdravko Debevč,
Dean Ujčić

Urednik, novinar in lektor:
Branko Zidarič

Oblikovanje in računalniški prelom:
Gorazd Rogelj

Fotoliti in tisk:
D2 d.o.o.

Naslov za dopise, poslovne informacije, oglase in naročnine:
D2 d.o.o., Levstikova 12, p.p. 60,
6250 Ilirska Bistrica
Tel.: 067/41-184
Faks: 067/41-827
Žiro račun: 52210-601-17041

Na podlagi Zakona o prometnem davku (Uradni list RS, št. 4/92) in mnenju ministrstva za kulturo (št. 415-1103/97) z dne 15. 10. 1997 sodi časopis Naš borjač med proizvode informativne narave po 13. točki tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odstotni davek od prometa proizvodov. Prometni davek je vračunan v ceno časopisa.

Komasacija na Vrbovskem polju - še enkrat znova

Na delovnem sestanku o kmetijski problematiki (17. februarja) se je razpravljalo tudi o nadaljevanju in dokončanju melioracije in komasacije na Vrbovskem polju oziroma na območju katastrskih občin Jasen, Vrbovo in Jablanica. Gre za območje med cesto Ilirska Bistrica - Zabiče in strugo reke Reke.

V letih 1988-89 je bila na tem območju izvedena hidromelioracija oziroma izsušitev zemljišč, ob tehničnem prevzemu pa je bilo izraženih precej pripomb: ni bilo izvedeno globoko oranje, obstajale so precejšnje napake pri izvedbi melioracije. Oktobra 1990 je bil uveden postopek komasacije oziroma lastniške zaokrožitve parcel na področju 256 hektarjev. Lastniki zemljišč so pri postopku sodelovali preko komasacijskega odbora. Odločbe niso bile izdane.

Leta 1996 je Upravna enota Ilirska Bistrica na pobudo občinskega sveta ponovno odprla postopek. Izpostavili so se problemi hudournikov, poplavljanja, zamočvirjanja in nestrokovno izvedenih propustov. Oviro za izvedbo komasacije je predstavljala tudi spremenjena lastniška struktura, tako da ni bilo mogoče izdati starih odločb. Dodatno težava je bil tudi stečaj Kmetijske zadruge Hmezad, saj za del zemljišča ni jasno, če pripada državi ali stečajni masi Hmezada.

Očitno je, da je bila hidromelioracija slabo izvedena, saj se je projekt sproti spreminjal, izvajalec pa je skrbel predvsem za čimmanjše stroške, četudi na račun kvalitete opravljenih del. Predstavniki prizadetih lastnikov so tudi poudarili, da je bil projekt komasacije (nove razdelitve) spremenjen in je zato povzročil revolt ljudi, ki sicer načeloma niso bili proti.

Maloobmejni prehodi, voda, tržnica

Predstavniki občine Matulji, ki so se konec januarja mudili v Il. Bistrici, so ponovno izrazili željo po tesnejšem sodelovanju z ilirskobistriškim območjem. Prvi korak k temu cilju bi bilo tudi po njihovem mnenju odprtje maloobmejnih prehodov pri Novokračinah in Starodu. Ker so naši sosedje dobili informacije o tem, da namerava Slovenija še v tem ti-sočletju prenoviti cesto od Staroda do državne meje, jih zelo zanima tudi možnost izgradnje vodovoda za nekaj vasi. Gostje so povedali tudi to, da so stekle priprave na gradnjo velike tržnice na Matuljih. Želje torej so, na potezi sta državi.

Občina Matulji bi si rada za naselja Velike in Male Mune ter Žejane zagotovila bistriško vodo; če bi vodovod zgradila hkrati s prenavljanjem ceste (do slovensko-hrvaške meje je od Staroda približno 3 kilometre), bi na ta način prihranila znatna sredstva. Na sestanku so se dogovorili, da bo občina Matulji pripravila ocene porabe vode zato, da bi v Ilirski Bistrici lahko ugotovili, ali bi bilo vode dovolj še za tri naselja ali ne. Po mnenju občinske uprave in komunalnega podjetja bo to po vsej verjetnosti izvedljivo, saj na tem območju razen gospodinjstev ni večjih porabnikov.

Nova tržnica na Matuljih, so poudarili gostje, bo vsekakor velika priložnost tudi za morebitne sovlagatelje iz Slovenije. Ilirskobistriška občinska uprava ocenjuje, da je načrt sosedov zelo zanimiv, zato ga podpira in bo z njim seznanila kmetijske zadruge, kmete, podjetnike, trgovska podjetja in vse tiste, ki se lahko vidijo na matuljski tržnici.

Bistriško kmetijstvo danes in jutri

V torek, 17. februarja, je bilo v OŠ A. Žnidaršiča delovno srečanje, ki sta ga organizirali Upravna enota in občina Ilirska Bistrica. Obravnavane so bile tri teme: kmetijska politika Republike Slovenije in razvojne možnosti kmetijstva na našem območju, stanje in problematika kmetijstva na Ilirskobistriškem ter nadaljevanje in dokončanje melioracije in komasacije na komasacijskem območju Vrbovo. Poleg predstavnikov občine in upravne enote so se sestanka udeležili še predstavniki različnih državnih institucij, med drugimi tudi Igor Hrovatič z ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter direktor Uprave za pospeševanje kmetijstva Boris Jež.

Najprej je bilo obravnavano stanje kmetijstva na Ilirskobistriškem. Velik problem je razdrobljenost kmetijskih zemljišč, saj ima povprečna kmetija le 2,57 hektarja obdelovalnih površin, približno tretjina kmetij pa ima zemlje manj kot en hektar. Kmetijska zemljišča se vedno bolj zaraščajo; do leta 1980 je bilo zaraščenih 8.000 ha površine, danes je situacija še slabša. Problem je tudi v neorganiziranosti kmetov, ki imajo težave pri odkupu in prodaji kmetijskih pridelkov ter prevozi in plačevanju mleka, ki ga odkupuje KGZ Postojna. Težave so tudi pri vzpostavljanju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, predvsem zaradi neustrezne zakonodaje in dragih posojil.

Načelnik upravne enote Branko Celin in župan Stanislav Prosen sta poudarila, da je poslabšanje v bistriškem kmetijstvu povzročila meja s Hrvaško, saj je bilo naše območje vedno naravno zaledje Kvarnerja. Posledica izpada hrvaškega trga je bil stečaj kmetijski zadruge, ki bistriškemu kmetijstvu od leta 1992 povzroča velike težave.

Število krav se je v letih 1987-1997 prepolovilo, podobno se je zgodilo z odkupom mleka, pri čemer je zlasti viden padec odkupa v letu 1993, ko ga je prevzela KGZ Postojna. Se pa večja število drobnice in pridelava vrtnin, zlasti zelja, čedalje več je tudi obnovljenih sadovnjakov.

Občinska uprava je pripravila smernice razvoja kmetijstva in zahteva, da država ilirskobistriško območje zaradi demografske ogroženosti in obmejne lege opredeli kot prednostno pri dodeljevanju finančnih sredstev za pospeševanje kmetijskega razvoja. Na področju sadjarstva naj bi se uredila hladilnica, ki bi zmanjšala težave pri prodaji sadja, obnovili naj bi nasade, uvedli namakanje ter povezali sadjarje, saj je za ekonomski uspeh nujen skupen nastop. Tudi na področju poljedelstva je pomembno povezovanje kmetov, prav tako pa tudi uvajanje novih sort in pridelava bolj kakovostne živinske krme. V živinoreji ima prednost pridelava mleka in izboljšanje njegove kakovosti, kot tudi povečanje stalaža drobnice in spodbujanje predelave ovčjega in kozjega mleka. Tudi pri vrtninah je treba povezati

pridelovalce in vzpodbuditi gradnjo rastlinjakov. Velik pomen se daje tudi razvoju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, predvsem turistični dejavnosti, predelavi izdelkov in biološkemu pridelovanju hrane.

Igor Hrovatič, vodja Sektorja za podeželje pri ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, je predstavil ukrepe na kmetijskem področju v luči vključevanja v Evropsko unijo. Ob vstopu v Evropsko unijo bo najbolj trpelo prav kmetijstvo, saj bo treba ukiniti prelevmane, izvozne spodbude in subvencioniranje osnovne proizvodnje. Prav tako bo treba ukiniti državno kontroliranje cen (v kratkem naj bi se sprostile cene svijskega mesa in žit). Vlada pripravlja nekaj ukrepov, kot so plačila kompenzacij za nekatere proizvode (na primer žitarice in mleko), podpirala bo investicije v kmetijstvu in se zavzemala za direktna plačila kmetijam in za znižanje cene denarja, saj je za kmetijsko ministrstvo sprejemljiva obrestna mera TOM + 6%. Razvoj podeželja dobiva vse večji poudarek: pogajalska strategija Slovenije je, da bi slovensko kmetijstvo obravnavali drugače kot madžarsko ali poljsko, saj je pri nas več kot 70% površin takih, kjer je kmetovanje omejeno. Evropska unija bo formirala poseben sklad za bodoče članice, vendar bo denar iz Bruslja na voljo le za tiste dejavnosti, ki jih bodo financirale tudi same. Pripravlja se sprememba predpisov o dopolnilnih dejavnostih na kmetijah, ki naj bi omilila doslej preostre kriterije. Prav tako je v pripravi zakon o spodbujanju enakomernega regionalnega razvoja. Favorizirali naj bi tri vrste območij: obmejna, nestabilna (veliko stečajev, brezposlenost) in območja, ki stagnirajo (ruralna - odseljevanje).

Bistriška kmetijska strategija je dobra, nujen pa bo pritisk na državne institucije, saj so v naši centralizirani državi vse niti v rokah Ljubljane. Država bi morala pri financiranju občin zagotoviti tudi sredstva za pospeševanje kmetijstva. S Hrvati smo podpisali sporazum o prosti trgovini in kot je bilo rečeno na delovnem srečanju, bi država morala poskrbeti, da se bodo ugodni učinki tega sporazuma poznali tudi na Ilirskobistriškem. Predstavniki občine so poudarili še pomen možnosti pridobivanja ugodnejših posojil in garancij, ureditev zakonodaje in dopolnilne dejavnosti na kmetijah, od države pa pričakujejo tudi podporo pri izvajanju sonaravnega kmetovanja, saj večji del kmetijskih zemljišč na Ilirskobistriškem leži v vplivnem območju Škocjanskega parka.

Ne gospodje, nismo Notranjci, pa če se vsi na glavo nastavijo!

Vprašanja regionalne pripadnosti ilirskobistriške občine se velja lotiti z dveh vidikov. Prvi je pripadnost določeni regiji (kot zgodovinsko, kulturno, če hočete, čutenčno vprašanje). Drugi vidik pa je oblikovanje regij, kar našo državo čaka v prihodnjih letih.

Začnimo na začetku. Če bi vprašali prebivalce ilirskobistriške občine po njihovi regionalni pripadnosti, bi se jih velika večina opredelila za Primorce. Tudi mak Štajerc, Dolenjec itn. bo Bistričana ob prvem stiku opredelil za Primorca. Po drugi strani pa se dogaja veselo igra z imenom notranjska regija, ki se sliši v medijih in je zapisana v uradnih papirjih, teritorialnih razdelitvah in podobnih nebodijihtrah. Kaj torej smo? Primorci ali Notranjci?

Če vzamemo kot primaren kriterij za regije naravne meje, je stvar jasna. Od Krana in Trsta nas loči gričevje Brkini, od Cerkljencev in Dolenjske pa težko prehodna, čez stoč metrov visoka planota Snežnik. Oglejmo si jezik. Lingvisti pravijo, da govorimo različno dolenjskega narečja s primorskimi primesmi. No, laična ušesa bi trdila kvečjemu obratno. Da juga naše občine z različno istrske dialekta niti ne omenjamo. Močan argument naše »notranjskosti« je zgodovinski faktor, saj je nekoč večina naše občine spadala pod Kranjsko. Temu ni mogoče ugovarjati. Dejstvo pa je, da je bilo to področje kljub vsemu gospodarsko in drugače vezano predvsem na Trst, pa če je bilo upravno še tako pod Postojno in Ljubljano.

Omenimo še eno zadevo. Sedanja ilirskobistriška občina je skupek štirih podnebnih enot. Dve od njih spadata v »dinarsko območje celinske Slovenije«. Gre za snežniško planoto in del Zgornje Pivke (območje Knežaka). Tretji del je prehodno celinsko-mediteranski, to sta dolina reke Reke in Brkini. Četrti del pa spada v severnoistrski Kras (Podgrajsko podolje). Celotno območje občine spada v jadransko in ne-eromorsko povodje. Temu ob rob: reka Reka NI Notranjska Reka, kar bi moralo biti jasno vsakomur, ki je že kdaj videl tablo z njenim imenom na kakšnem mostu.

In sedaj kronski argument: Najvišja je volja ljudi. In če bi se na Bistriškem odločili, da se imamo za Prekmurce, je ni institucije, ki bi lahko rekla in trdila drugače. Konec koncev, smo edino območje v tej državi, ki mu drugi predpisujejo, za katero regionalno pripadnost naj se opredeli.

Slovenijo čaka oblikovanje regij oziroma pokrajin. Verjetno bi bilo za državo na le velikosti najboljše posnemati cerkveno organizacijo na Slovenskem in ustanoviti tri močne pokrajine (mariborsko, ljubljansko in koprsko), znotraj katerih bi razvijali več manjših urbanih centrov. Za Primorsko bi to pomenilo pokrajino Primorsko z enakovrednima centroma Kopro in Novo Gorico ter »filialami« Tolminom, Ajdovščino, Idrijo, Sežano, Postojno in Ilirsko Bistrico. Te »filiale« bi bile pomembne v smislu zagotavljanja enakomernejšega razvoja v pokrajini, ki bi bila močna in s tem enakovrednejši sogovornik državi (ne smemo pozabiti) drugim evropskim pokrajinam in Bruslju. Pravzaprav bi te pokrajine lahko organizirali po zgledu naših velikih vzornikov Avstrijcev.

Seveda je tak razvoj dogodkov le po božna želja. Želja po samostojni pokrajini je podobna željam po samostojnih občinah - velika je in rada ima mlade. Zato se na Primorskem govori o goriški, idrijsko-cerkljanski, ajdovski, kraški, notranjski (ja, tu smo) in obalni pokrajini. Nekaj maleda čez četr milijona ljudi v šestih pokrajinah? O. K. Volja ljudi je čez vse.

Oglejmo si kombinacije za našo občino. S kom naj bi torej tvorili bodočo pokrajino? Kombinacija številka ena (povsod gre za bivše občine): Postojna, Vrhnika, Logatec, Cerkljica. Kombinacija številka dva: Postojna, Koper, Izola, Piran, Sežana. Kombinacija številka tri: Postojna. Kombinacija številka štiri: Postojna, Sežana. Kombinacija številka pet: Postojna, Cerkljica. Iz tega je jasno razvidno, kdo BO v bodoči pokrajini z nami (drugače rečeno: nad nami), malce manj pa, koga ne bo. Gremo po vrsti. Prva kombinacija tako imenovanih notranjskih občin ima to »malenkostno« napako, da je zelo težko najti skupen interes teh občin. Vrhnika in Logatec funkcionirata zlasti kot ljubljanski

Kakršnakoli že bo pokrajina, v kateri se bo znašla ilirskobistriška občina, morali bi si prizadevati, da bi bil njen sedež pruv v Ilirski Bistrici. Postati center pokrajine je za mesto, ki je v krizi lahko prava rešitev, kar kažejo izkušnje iz tujine. Torej: Ilirsko Bistrico za pokrajinsko središče!

predmestij, Ilirska Bistrica na drugi strani pa funkcionira predvsem kot poligon za čudno zamisel o Postojni kot regionalnem centru. Kombinacija številka dva bi bila pri nas sprejeta z obema rokama, a bogati in perspektivni Obali se na misel ne pride, da bi za sabo vlekla propadajoča Kras in Brkine, čeprav nima nič proti temu, da k sebi povleče kadre iz teh dveh območij.

Kombinacija številka tri bi preveč ranila naš lokalni ponos.

Torej, s Postojno smo zvezani na veke vekov, vprašanje je le, ali se bo pokrajina širila proti vzhodu ali proti zahodu. Sliši se, da bi nekateri, ki krojijo občinsko usodo, zelo radi videli našo ožjo domovino v regiji, ki jo pokriva UNZ Postojna. K temu se lepo vključujejo turistične predstavitve notranjskih občin od Močilnika do Jelšan na sejmju Alpe Adria in podobni biseri. Seveda pa se je treba vprašati, kaj bi pomenila pokrajinska meja prav sredi Brkinov. Pregarje, te so Notranjska, a Tatre? So pa že Primorska! Rahel problem je le nedvoumno izražena volja ljudi pred štirimi leti, ko je bilo zborovanje na Placu, ki še zdaleč ni pomenilo le NE postojnskim registrskim tablicam na naših z motorji opremljenih prevoznih sredstvih. Če me spomin ni dokončno izdal, je bil izrečen tudi DA za južnoprimorsko regijo.

Poglejmo resnici v oči: Koper nas ne mara za svoje, Postojna pa je odločno premajhna za regijski center. Če temu dodamo še vseprisotno centralizacijo, bi veljalo razmisliti o tem, da se priključimo regiji Ljubljana. Kar po svoje pomeni, da Slovenija niti ne rabi pokrajin. Razglasimo celo državo za ljubljansko pokrajino, uredimo prometne in telekomunikacijske zveze in stvar bo rešena. Kajti, če uvajanje pokrajin pomeni to, da se bo med občinskimi središči in prestolnico ugnezdil še en center moči, ki bo srkal življenjsko silo iz podeželja in manjših mest, potem takih pokrajin ne potrebujemo.

Sicer pa, kot je lucidno ugotovil Slobodan Valentinčič, naš naraven center je pravzaprav Trst. Le da to niti Tržačanom, ki večinoma sanjajo sanje o izgubljeni italijanski zemlji, ni jasno.

Dean Ujčić

ODPRTE TURISTIČNO INFORMATIVNE PISARNE

Možnosti za dokazovanje

Sorazmerno ohranjena in pestra naravna ter kulturna dediščina vsekakor pomeni prednost ilirskobistriške občine pred nekaterimi drugimi okolji in hkrati tudi njeno identiteto, ki bi jo morala premisljeno vključiti v turistično ponudbo. Občinski svet je decembra podprl pobudo oživljenega turističnega društva in občinske uprave ter sprejel sklep o razpisu javnih del na področju turizma, kar je pomenilo odstranitev vseh ovir za ustanovitev turistično informativne pisarne, ki od 2. februarja deluje v »provizoriju« občinske stavbe.

Ustanovitev turistično informativne pisarne je vsekakor eden izmed najvažnejših in najbolj obetavnih projektov na področju turizma v ilirskobistriški občini, čeprav bo treba še marsikaj storiti, da homo lahko govorili o boljših rezultatih. Brez več vložnih sredstev, tržne aktivnosti in predstavitve v ciljnih okoljih gotovo ne bo šlo.

Glede na trenutne razmere v ilirskobistriški občini bi lahko kot prednost izpostavili predvsem gostoljubnost in prijaznost turističnih delavcev, hkrati pa bi morali v ponudbo bolj vključevati domačine. Za kaj takega pa je potrebno spremeniti tudi miselnost ljudi, kar je dolgotrajen proces, ki mora potekati na vseh ravneh življenja.

Danes gostje seveda niso več zadovoljni le s posteljo, okusno hrano in čistim okoljem, ampak zahtevajo aktiven oddih, pozornega gostitelja in tematske izlete v turistično neraziskana območja, kjer lahko spoznavajo ljudske šege in navade. Tega se dobro zaveda tudi Moja Memon, zaposlena v turistično informativni pisarni, saj se je začela spopadati s praktičnimi nalogami. Brez

Turistično društvo Postojna je začelo v sodelovanju z občinami Postojna, Cerkljica, Divača, Ilirska Bistrica, Komen, Loška dolina, Pivka in Sežana izdajati mesečni koledar kulturnih, športnih in ostalih prireditev, ki imajo turistični značaj. Organizatorjem prireditev objav ne bo treba plačevati. Za vse ostale informacije pokličite Mojco Memon, tel. 41-361.

minske sobe, zbira gradivo za turistične publikacije, ki naj bi izšle v bližnji prihodnosti in vzpostavljata stike z društvi ter turističnimi organizacijami v drugih okoljih.

Volitve včeraj in jutri

Čas je nezproslen in hiti. Še posebno politikom. Polemike o nedavnih predsedniških volitvah se še zmeraj niso čisto umirile, že so na vrsti nove, o lokalnih.

Leta 1994 je predvolilna kampanja potekala v pravem »zahodnem« slogu. Najprej smo bili deležni reklam, plakatov s slikami lokalnih strankarskih vodij in kandidatov... Potem so se zgodile prve demokratične lokalne volitve in začelo se je utrjuječe prilagajanje na nov način dela, drugače organizirano lokalno oblast z novimi svetnicami in svetniki ter z drugimi delavci v občinski upravi. V okviru novega in centraliziranega sistema oblasti je prišlo do ostre delitve med lokalno samoupravo zmanjšanih pristojnosti ter dolgo roko Ljubljane oziroma bistrsko upravno enoto. Velika zamuda pri sprejemanju najpomembnejših občinskih aktov ter nezkušeni ljudje, vse to je zahtevalo »davek«, saj je večina strokovnih delavcev iz občinske uprave prešla v upravno enoto, kar je stanje samo še poslabšalo. Tudi prvi koraki ljudi, ki so po strankarskem ključu prišli iz različnih okolij, niso zapustili globljih sledi. Nov sekretar občinskega sveta in tajnik občine sta se zaposlila leta 1995, šele leta 1996. leta pa je ilirskobistriška občina dobila načelnico oddelka za gospodarstvo in finance, načelnika oddelka za družbene dejavnosti, načelnika oddelka za lokalno gospodarsko infrastrukturo, referentko za stavbna zemljišča, referentko za stanovanja in poslovne prostore, referenta za civilno zaščito in reševanje ter strokovno delavko občinskega sveta. Leta

Ilirskobistriška občina se mukoma prebija dalje, vključno z napakami in redkimi uspehi. Če smo si predsedniške volitve zapomnili po »antikučanih«, pri lokalnih ne pričakujemo kaj podobnega, ker se vsi mnogo bolje poznamo. Zato velikih sprememb pri imenih verjetno ne bo, saj nimamo svežega kadrovskega potenciala, ki bi s pogumno zastavljenimi načrti in idejami prevetrl spečo občino, da bi vendarle zadihala s polnimi pljuči. Kljub temu bi bilo dobro, če bi vsaj približno vedeli, s katerimi kandidati se bodo predstavile stranke ali neodvisne liste, ki so se v času štirih let dodobra legitimirale.

Če se nekoliko pomudim pri nekaterih bolj konkretnih zadevah, bi nanizal nekaj ugotovitev ter postavil nekaj vprašanj. Ali vemo, koliko so posamezni svetniki, ne glede na strankarsko pripadnost, koristili občanom? Ali smo izkoristili naš nov položaj, obmejno lego? Kakšna je vizija bodočega življenja občine? Kaj pa brezposelnost, delo na črno in siva ekonomija? Kako preprečiti izgubo mladih moči? Ali se lokalna samouprava in upravna enota dopolnjujeta? Odpirajo se samo nove trgovine, banke, hranilnice in gostinski lokali. Kapital »odhaja«. Kmetijstvo propada. Kakšen je odnos med občinskim središčem in podeželjem? Kaj storiti z Domom na Vidmu, s »Sočom«, provizorijem, restavracijo, Mikožo, Lesonitom itd? Bomo dobili srednjo solo? Se bo Podgrad odcepil od Ilirske Bistrice? Negativno mnenje svetnikov o pobudi za ustanovitev

Fotografija odsluženega vozila je bila že večkrat objavljena v lokalnem časopisju kot dokaz nefunkcioniranja pristojnih služb. Kdaj bo zaleglo?

1997 so zaposlili še nujno potrebno pravnico. Kadrovska naša občina ne »briljira« tudi zaradi plač, ki so za zahtevnost del prenizke.

Takoj po konstituiranju občinskega sveta so se med posameznimi svetniki pojavila trenja, sprva strankarske narave, ki so imele za posledico poznen sprejem občinskega statuta in poslovnika občinskega sveta, kar čutimo še danes. Ščasoma so svetniki le videli, da se na lokalni ravni ne morejo iti »visoke« politike in da bo treba reševati čisto vsakdanje probleme z navadno, zdravo kmečko pametjo. Medstrankarska razračunavanja so se nekoliko umirila, čeprav se je zdelo, da 23-članski občinski svet za reševanje pomembnih zadev ne najde skupnega jezika. Svetnice in svetniki se niso zavedali (ali se danes?), da so služabniki občanov in ne njihovi gospodarji. Poudariti velja tudi to, da so odločitve ilirskobistriškega občinskega sveta velikokrat odvisne od vztrajnosti, upornosti, govorniških sposobnosti in ne nazadnje tudi od argumentov nekaterih »glasnejših« svetnikov (Vojko Tomšič, Ivan Boštjančič, Anton Senkinc, Franc Lipolt, Vojko Mihelj in še nekateri drugi). V zadnjem času padajo očitki o lobiranju (zlasti predstavniki z območja Podgrada), sicer pa postaja vse bolj opazen antagonizem med svetniki in upravnimi delavci; prvi slednjim očitajo nespособnost, drugi prvimi amaterizem, češ, da se nekateri svetniki razumejo na »vsa« področja in da poznajo »vse« probleme.

nove občine Podgrad se mi zdi nasilje, kot nekdanj v odnosih med Slovenijo in avnojsko Jugoslavijo... Krajevne skupnosti se srečujejo z velikimi nesorazmerji. Mesto bi se moralo razdeliti na soseke, ki bi bile v enakopravnem položaju z manjšimi krajevnimi skupnostmi. Družbene dejavnosti pokriva samo en človek, kar je za tako obširno delo premalo...

Kaj lahko pričakujemo? Predvsem to, da stranke čimprej obelodanijo imena kandidatov in kandidatov za župan(ajo) in članice ter člane občinskega sveta, da nas seznanijo z vizijo razvoja (brez deklarativnih izjav o tem, kako se bodo njihove stranke borile za napredek občine). Pričakujemo več hrabrosti in tudi kakšno »revolucionarno« idejo, vsekakor pa ljudi, ki jim več pomeni njihov kraj kot njihova stranka. Tudi pretirane osebne ambicije in egoizem bi morali zaježiti. Morebitnih zadržanj na občinski ravni ne potrebujemo.

Ker poklicno delam na področju družbenih dejavnosti in živim v Ilirski Bistrici, se zavedam, da so moji pogledi nekoliko subjektivni. Pisanja sem se lotil z namenom, da bi se vsi skupaj pravočasno pripravili na decembrske lokalne volitve in da bi prebudili stranke, pa tudi vase, spoštovane bralce, spoštovani bralci. Upam, da se bodo moje želje za blagor vseh nas izpolnile vsaj v majhni meri.

Dimitrij Bonano

Regijska odlagališča odpadkov - s te in one strani meje

Odpadki so v današnjem času velik problem ne samo zato, ker jih je vedno več, ampak tudi zato, ker je nenadomestljivih naravnih virov čedalje manj. Odpadki v veliki večini sicer res končajo na deponijah, ki so večinoma že skoraj napolnjene in v veliko primerih ekološko oporečne, zato je rešitev tega problema zelo pomembna za državo in lokalne skupnosti. Na območju Vrhnike, Logateca, Cerknice, Postojne, Ilirske Bistrice in Sežane je po novem kar 12 občin, ki so se januarja začele pogovarjati o možnostih za skupno akcijo oziroma gradnjo regijskega odlagališča komunalnih odpadkov. Ena od možnih lokacij za regijsko deponijo je bila že pred leti izbrana tudi v naši občini, čeprav se je medtem marsikaj spremenilo. Tudi na drugi strani meje, na Hrvaškem, so se lotili iskanja primerne lokacije za regijsko odlagališče odpadkov v Primorsko-goranski županiji oziroma širšem reškem območju. Najverjetnejša lokacija je od državne meje oddaljena le kilometer.

Primorsko-goranska županija je naročila študijo, ki naj bi določila najbolj primerno lokacijo za odlagališče komunalnih odpadkov. Po opravljeni analizi sta bili izbrani dve lokaciji v občini Klana: Dolčina pri Permanih in Rojno v bližini Klane oziroma naselja Lisac, pri čemer študija daje prednost lokaciji Rojno. Prebivalci občine Klana so na pobudo HDZ-jeve mladine novembra 1997 podpisovali peticijo »proti« te lokaciji in »za« tisto pri Permanih. Peticijo sta podpisali kar dve tretjini volilnih upravičencev z območja občine Klana, še več, organiziran je bil tudi protestni shod pred poslopjem, v katerem je občinski svet občine Klana odločil o soglasju za lokacijo Rojno. Protestniki so občinske svetnike na poti v dvorano pospremili z žvižgi in glasnim negodovanjem kljub temu, da bi občina Klana z denarjem od rente marsikaj spravila na bolje. Občinski svet se je uklonil jasno izraženi volji ljudi in zavrnil lokacijo Rojno pri Lisacu, nakar so se zgnili tudi v sosednji občini Matulji, kjer podpirajo gradnjo odlagališča Rojno. 29. januarja, dva dneva po obisku predstavnikov občine Matulji in opatijskega podjetja Komunalac, je bila v Ilirski Bistrici tudi delegacija podpisnikov peticije iz občine Klana, ki nasprotujejo odlagališču pri Lisacu. Občini Matulji in Klana imata tako povsem nasprotni stališči glede primerne lokacije za regionalno odlagališče komunal-

nih odpadkov - v Matuljih podpirajo Rojno pri Lisacu, v Klani pa Dolčino pri Permanih. Končna odločitev je po hrvaški zakonodaji v rokah Ministrstva za gradbeništvo in urejanje prostora Republike Hrvaške.

Občina Ilirska Bistrica seveda z zanimanjem spremlja vse dogodke v zvezi z določitvijo lokacije za deponijo, saj sta obe predlagani v naši bližini. O problematiki se je pogovarjala z delegacijo občine Matulji in nato še s predstavniki občine Klana, na območju katere sta obe predlagani lokaciji. Predstavniki občine Ilirska Bistrica so 30. januarja od občine Klana zahtevali uradno informacijo o tem, kako potekajo aktivnosti v zvezi z izgradnjo komunalnega odlagališča ter o njegovih morebitnih vplivih na podtalnico in zrak, saj bi bila deponija Rojno oddaljena približno en kilometer od slovensko-hrvaške meje. Če bo do gradnje prišlo, je treba po mnenju občine Ilirska Bistrica storiti vse, da se upoštevajo vsi predpisi in da se prepreči negativen vpliv na okolje v naši občini.

Tudi mi bomo morali misliti na ta problem, saj bo odlagališče v Jelšanah kmalu zapolnjeno in bo treba poiskati drugo. Predstavniki občine Klana in Ilirska Bistrica so se pogovarjali tudi o morebitnem sodelovanju v primeru, da bi bila na hrvaški strani zgrajena sežigalnica, ki bi lahko sežigala tudi odpadke z Ilirskobistriškega.

Dvanajst občin na območju od Vrhnike do Sežane naj bi problem komunalnih odpadkov rešilo s skupno deponijo. Iz študije, ki jo je že pred reformo lokalne samouprave izdelal mariborski Inštitut za ekološki inženiring, je razvidno, da bi bila za regijsko odlagališče komunalnih odpadkov najprimernejša Orehovska brda pri Prestranku, takoj za njimi pa Ošljak pod vasjo Veliko Brdo v Ilirskobistriški občini. Na hrvaški strani naj bi zgradili odlagališče za Primorsko-goransko županijo oziroma širše reško območje pri naselju Lisac, ki leži v neposredni bližini slovensko-hrvaške meje.

V letih 1992-94 so se takratne občine Vrhnika, Logatec, Cerknica, Postojna, Ilirska Bistrica in Sežana dogovarjale o gradnji skupnega odlagališča komunalnih odpadkov. Po reformi lokalne samouprave in nastanku novih občin (sedaj jih je na tem območju 12), se je projekt ustavil. V tem času so občine to problematiko reševale vsaka zase in to predvsem s sanacijo obstoječih občinskih odlagališč, kar pa je seveda le kratkoročna rešitev. Prav zato so se 19. januarja v Postojni sestali župani in predstavniki zainteresiranih občin, ki so izrazili prepričanje, da je treba poiskati dolgoročno rešitev - gradnja občinskih odlagališč seveda ne more biti racionalna, zato so začeli ponovno razmišljati o regijskem odlagališču. Iz študije, ki jo je pred leti opravil Inštitut za ekološki inženiring iz Maribora, je razvidno, da bi bilo za regijsko odlagališče glede na opravljene

Manica Šetina Miklič, ki skrbi za stike z javnostjo pri Ministrstvu za okolje in prostor Republike Slovenije, je v zvezi z odlagališčem na Hrvaškem dejala, da ta vprašanja ureja konvencija o presoji vplivov na okolje, ko ti segajo čez državne meje. Slovenija v nasprotju s Hrvaško te konvencije še ni ratificirala, zato Hrvaška za gradnjo odlagališča ne potrebuje slovenskega soglasja. Obstaja tudi tako imenovana Evropska direktiva, ki določa, da morajo biti komunalna odlagališča najmanj 500 metrov od državne meje, pri čemer država graditeljica ne potrebuje soglasja sosednje. Svetovalec republike vlade Mitja Bricelj je župana Stanislava Prosenca že zaprosil, naj mu posreduje informacije o načrtovanem odlagališču komunalnih odpadkov na Hrvaškem, da bi to vprašanje sprožil na enem od prihodnjih zasedanj mešane slovensko-hrvaške komisije.

meritve najprimernejše območje Orehovskih brd pri Prestranku, kot druga najprimernejša lokacija pa Ošljak pod Velikim Brdom. Predstavniki dvanajstih občin so menili, da mora tudi država povedati, kako misli urediti področje odlaganja odpadkov in poudarili, da bi morala biti pri vsem skupaj odločilna strokovnost in ne politika, saj bo treba premagati tudi odpor ljudi do gradnje takega odlagališča. Sklenili so ustanoviti poseben svet, sestavljen iz županov dvanajstih občin, ki naj bi se v prihodnosti srečal s predstavniki ministrstva za ekonomske odnose in razvoj ter ministrstva za okolje in prostor, da bi skupaj poiskali možnosti za uresničitev cilja in spoznali, kakšna je politika države na tem področju.

Tiskovna predstavica ministrstva za okolje in prostor nam je povedala, da na ministrstvu še vedno ne vedo nič konkretnega ne o sestanku v Postojni ne o načrtovanem regijskem odlagališču komunalnih odpadkov.

Varnostno zanimivi pojavi

Vožja v vinjenem stanju, 31. januar. V večernih urah so policisti PP Ilirska Bistrica pridržali 44-letnega V. S. iz okolice Ilirske Bistrice in mu zaradi vožnje pod vplivom alkohola prepovedali nadaljnjo vožnjo. Odredbe policistov ni upošteval, ampak je z vožnjo nadaljeval. Prijavili so ga sodniku za prekrške.

Orožje je med nami, 2. februar. Policisti PP Ilirska Bistrica so v naselju Bač obravnavali kaznivno dejanje povzročitve splošne nevarnosti. Ugotovili so, da je neznanec z dosedaj neugotovljeno vrsto orožja ustrelil proti omenjenemu naselju. Kroglja je zadela v okno ene od stanovanjskih hiš in se ustavila v lesenem okvirju. Razbito okensko steklo je lastniku povzročilo škodo višini 20.000 tolarjev. Policisti za strelcem še poizvedujejo.

Preveč alkohola, 3. februar. Policisti PP Ilirska Bistrica so legitimirali 43-letnega D. F. iz okolice Ilirske Bistrice. Pri postopku se je pričel nedostojno obnašati, razmetavati stole pred bifejem Tabu in zmerjati policiste. Ker se kljub opozorilu policistov ni umiril in je bilo pričakovati, da bo v vinjenem stanju s kršitvijo nadaljeval, je bil pridržan do iztreznitve. Zoper njega bodo podali predlog za uvedbo postopka pri sodniku za prekrške.

Našli in zasegli mamilo, 3. februar. Policisti iz Ilirske Bistrice so ponoči ustavili 20-letnega A. S., voznika osebnega avtomobila iz okolice Ilirske Bistrice. Pri kontroli so mu našli in zasegli 3,5 g marihuane. Poses mamila bo zagovarjal pri sodniku za prekrške.

Tihotapil orožje, 4. februar. V dopoldanskem času so policisti na mejnem prehodu Starod nemškemu državljanu W. E. A. zasegli plinsko pištolo s sedmimi naboji. Predlagali so ga v postopek pri sodniku za prekrške.

Afričan pri Dolnjem Zemonu, 6. februar. Ilirskobistriški policisti so ponoči v bližini Dolnjega Zemona prijeli ruandskega državljana, ki je na nedovoljen način vstopil v Slovenijo. Po postopku pri sodniku za prekrške ga bodo zavrnil na Hrvaško.

Trikrat je gorelo. Policisti so bili poklicani tudi na tri požare na Ilirskobistriškem, kjer je skupaj pogorelo 9 ha suhe trave in podrast, gmotna škoda pa na srečo ni nastala.

Turki vrnjeni v Hrvaško, 8. februar. Policisti PP Ilirska Bistrica so izven naselja Zabiče legitimirali dva državljana Turčije, 26-letnega G. G. in 28-letnega C. O. Pri kontroli so ugotovili, da sta ilegalno prestopila državno mejo. Po končanem postopku pri sodniku za prekrške so ju predali hrvaškim mejnim organom.

Travnški požar, 10. februar. Ilirskobistriški policisti so obravnavali en travniški požar. Posredovali so gasilci, nastala pa je le manjša materialna škoda.

Ostal je brez palice, 11. februar. Na mejnem prehodu Jelšane so policisti pri pregledu vozila 60-letnega državljana Hrvaške Š. F. našli teleskopsko palico, namenjeno za napad. Orožje so mu zasegli in ga prijaviteli sodniku za prekrške.

Ogenj na strelišču, 11. februar. Ob 12. uri je zagorelo na vojaškem vadbišču Poček pri Postojni. Požar je zajel 400 ha površine. Zgorela je trava, nekaj manjših borovcev in grmičevje. Posredovati so morali gasilci, nastala pa je le manjša materialna škoda.

Ni se preveč naprezal, 12. februar. Neznan storilec je zvečer v Il. Bistrici skozi odklenjen prtlačnik prišel v osebni avtomobil. 43-letno V. D. iz okolice Ilirske Bistrice je oškodoval za 55.000 tolarjev.

Vlomil v kemično čistilnico, 13. februar. Ponoči je neznan storilec v Il. Bistrici vlomil v prostore kemične čistilnice, vendar ni ničesar odnesel. Z dejanjem je 42-letno lastnico E. P. oškodoval za 10.000 tolarjev.

Nepazljivo podiranje dreves, 13. februar. Dopoldne se je v okolici Ilirske Bistrice zgodila nesreča, ko je 77-letni K. F. V. podiral drevesa z motorno žago. Pri delu je drevo padlo nanj in ga hudo telesno poškodovalo. Odpeljali so ga v urgentni blok ljubljanskega kliničnega centra, kjer je ostal na zdravljenju.

Posredoval je pirotehnik, 13. februar. Popoldne je občan iz okolice Il. Bistrice v sadovnjaku našel 45 mm protiletalski izstrelak, ki izvira iz druge svetovne vojne. Izstrelak je prevzel in uničil pirotehnik.

Ukradel radijski sprejemnik, 14. februar. V zgodnjih jutranjih urah je neznanec v Ilirski Bistrici vlomil v osebni avtomobil in odmontiral avtoradio. Lastniku je s tem naredil za 60.000 tolarjev škodo. Policisti za nepridipravom in aparatom še poizvedujejo.

Ilegalno prestopila mejo, 14. februar. V Ilirski Bistrici je policijska patrulja legitimirala dva neznanca, za katere se je izkazalo, da sta državljanata Makedonije, ki sta v Slovenijo prišla ilegalno. Odpeljali so ju k sodniku za prekrške in potem izročili hrvaškemu policistom.

Gorelo je dvakrat, 15. februar. Policisti so obravnavali dva manjša požara, enega na območju Postojne in enega na območju Ilirske Bistrice. V obeh je pogorela manjša površina suhe trave, premoženjska škoda pa ni nastala.

Vozil se bo z ukradenim gorivom, 16. februar. Neznan storilec je obiskal gradbišče pri reki Reki in iz rezervoarja parkiranega delovnega stroja s pomočjo cevi iztočil 250 litrov nafte. Lastnika stroja je oškodoval za 22.000 tolarjev.

Veselje do vlovov, 19. februar. Neznan storilec je v noči iz 18. na 19. februar vlomil v dva osebna avtomobila, in sicer v Il. Bistrici in Račicah. Kljub temu, da iz vozila ni ničesar odnesel, je lastnikoma povzročil za 20.000 tolarjev škodo, saj je vlomil tako, da je razbil steklo na vratih.

Neznan ljubitelj tuje lastnine je iz odklenjene garaže v Rečici ukradel kolo Rog Senior in tako lastnika oškodoval za 8.000 tolarjev. Ni mu bilo dovolj. V isti garaži je razbil še steklo na vratih parkiranega avtomobila in si ogledal njegovo notranjost. Z nečednim početjem je lastniku povzročil 10.000 tolarjev škodo. Kolo so policisti že našli in ga vrnilo lastniku.

Policisti iščejo tudi neznanca, ki je v Ilirski Bistrici razbil steklo na vratih parkiranega avtomobila in naredil za 20.000 tolarjev škodo.

V Harijah je vlomilec z izvijačem odprl zabojnik SGP Primorje, v drugi zabojnik pa je vstopil tako, da je s kamnom razbil steklo. Iz zabojnika je odnesel steklenico žgane pijače, gradbeno podjetje pa je oškodoval za 10.000 tolarjev.

Neprijavljeno orožje, 19. februar. Popoldne so policisti na mejnem prehodu Jelšane v vozilu hrvaškega državljana našli hladno orožje - palico, prirejeno za napad. Orožje so mu zasegli in ga predlagali v postopek sodniku za prekrške.

Potni list s privatnimi posegi, 19. februar. Policisti Mejnega prehoda Jelšane so zavrnilo 63-letnega B. U., državljana Republike Hrvaške, ki je poskušal vstopiti v Slovenijo s potnim listom, v katerem je brisal zaznambe avstrijskih mejnih organov. Policisti so napisali poročilo na državno tožilstvo.

Najbolj priljubljen lokal je Knjižnica Makse Samsa

Glasovanje za najbolj priljubljen lokal se je dobro prijelo. Na naš naslov je prispela celo ena glasovnica. Na tej glasovnici je hvalevreden predlog, naj za najbolj priljubljen lokal razglasimo kar Knjižnico Makse Samsa. Knjižnica Makse Samsa je »kraj z bogato zgodovino, ki bi jo moral naš časopis približati mladim in stariim«, piše v obrazložitvi glasu. Precej dobra ideja.

Očitno se pivcem ne ljubi hvaliti svojih oštrjev in oštrji še bolj očitno ne dajo dosti na košček brezplačne reklame. Kar pomeni, da v bistriškem gostinstvu ni kakšne ekonomske krize ali pa da s svojimi oglaševalnimi akcijami že sedaj dosegajo zadosten učinek. »Glas

naroda« se je torej oglašil, in če je tako večinsko mnenje, potem so vsi strahovi o upadanju bralne kulture prazne marnje. S ponosom torej objavljamo delni rezultat: z enim glasom prednosti kot najljubši lokal na Bistriškem premočno vodi knjižnica Makse Samsa.

GLASOVNICA
Moj najljubši lokal

NAŠ BORJAČ

je _____

Utemeljitev: _____

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Odprli so Prodajni center Trnovo

Malokrat lahko sporočimo kakšno vzpodbudno novico iz bistrškega gospodarskega življenja. Tokrat je drugače. Od 9. februarja dalje je Ilirska Bistrica bogatejša za novo diskontno trgovino.

Na prostoru bivših trnovskih kasarn se je odprl Prodajni center Trnovo. Trgovina se razprostira na 700 kvadratnih metrih površine in nudi bogato izbiro živil in drugih artiklov po nizkih cenah. Posebej bi izpostavili akcijsko prodajo Persila - 3,6 kg stane le 899,00 tolarjev -, ki poteka v februarju in marcu. Stavbo, v kateri se nahaja nova trgovina, je podjetje Balasty odkupilo od ministrstva za obrambo, jo prenovilo, uredilo parkirišče in okolico ter asfaltiralo dovoz, saj se zaveda pomena lahkega dostopa, funkcionalnosti in estetskega videza. V novi trgovini je zaposlenih 9 delavk in delavcev. Vljudno vabljeni v Prodajni center Trnovo, trgovino nizkih cen in velike izbire.

Pred trgovino je urejeno prostorno parkirišče

Polne police in prijazno osebje

Oddelek z delikatesami

Bistriška nakupovalna košarica

Spoštovane bralke, spoštovani bralci, odločili smo se in vam pripravili prvo primerjavo cen v nekaterih naključno izbranih trgovinah. Bistriška košarica bo postala redna rubrika Našega borjača, saj jo bomo objavljali vsaka dva meseca. Tokrat, z eno izjemo, se nismo zajeli trgovin izven mesta, a bomo to prihodnjic zagotovo storili.

Zdaj pa še nekaj besed o metodologiji. Pri primerjavi cen v različnih trgovinah seveda takoj nastopi problem enotnih kriterijev. Zato smo poleg artikla navedli tudi to, za kakšno količino določenega izdelka gre. Tako smo za kruh vzeli kot merilo 80 dekagramov težko polbelo štruco. Za jajca in toaletni papir je navedena cena za 1 kos, čeprav je lahko izračunana tudi iz cene zavitka, v kateri je več kosov. Enako velja za pralni prašek, moko itd. Cene teh izdelkov, razen špagetov, veljajo za 1 kilogram posameznega artikla, vendar to ne pomeni, da lahko tudi dejansko najdete enokilogramsko pakiranje nekega izdelka po tej ceni. Glavno vodilo nam je bilo, da predstavimo najnižjo ceno, za

katero lahko kupimo 1 kilogram določenega izdelka v neki trgovini, čeprav je cena tega kilograma lahko preračunana iz na primer petkilogramskega ali polkilogramskega pakiranja.

Kljub temu je preglednica precej dober pokazatelj cen v naših trgovinah, saj je mogoče sklepati, da dana cenovna razmerja veljajo tudi za večino drugih izdelkov. Drugi problem, ki se je pojavil, je vprašanje, katere artikle vzeti pod drobnogled. Načeloma smo se odločili, da blagovnih znamk ne bomo upoštevali zato, ker bi nam tako početje praktično onemogočilo primerjavo. Rezultatov ne bomo posebej komentirali, saj same številke povedo dovolj.

ARTIKEL	KOLIČINA	1.	2.	3.	4.
1. kruh (polbeli)	80 dag	160	132	140	133
2. jajca	1 kos	30	25	30	32
3. toaletni papir	1 kos	34	22	32	57
4. sladkor	1 kg	139	132	161	158
5. moka (tip 500)	1 kg	77	84	88	84
6. sol	1 kg	89	56	64	93
7. pralni prašek	1 kg	193	138	194	236
8. špageti	0,5 kg	84	90	108	80
9. riž	1 kg	139	165	133	211
10. olje	1 l	198	205	224	225

1. TRGOVINA KAMPO

2. PRODAJNI CENTER TRNOVO

3. NOVI SVET

4. PRESKRBA PODGRAD

Kino

Austin Powers. Odstekana volturnska komedija. I: Mike Myers. 21. februarja ob 18.00, 22. februarja ob 20.30.

Izgubljena cesta. Triler. R: David Lynch. I: Bill Pullman, Patricia Arquette, Balthasar Getty. 21. februarja ob 20.30.

Zbogom dekleta. Psihološka kriminalka. R: Gary Fleder. I: Morgan Freeman, Ashley Judd, Cary Elwes. 27. februarja ob 20.30, 28. februarja ob 18.00.

Mirovnik. Vojni spektakel. I: George Clooney, Nicole Kidman. 27. februarja ob 20.30, 28. februarja ob 18.00, 1. marca ob 20.30.

Odpadna pošta. Norveška črna komedija. R: Pal Sletaune. I: Robert Skjaerstad, Andrine Saether, Per Egil Aske. Glavna nagrada tedna kritike, Cannes 1997. 28. februarja ob 20.30.

Babe. Komedia. R: Chris Noonan. I: James Cromwell, Magda Szubianski. 1. marca ob 18.00.

Titanik. Epska ljubezenska drama. R: James Cameron. I: Leonardo DiCaprio, Kate Winslet. 4 zlati globusi, tudi za film in režijo. 6. marca ob 19.00, 7. marca ob 17.00, 8. marca ob 19.00.

Trgovci. Komedia. R: Kevin Smith. I: Brian O'Halloran, Jeff Anderson, Marilyn Ghigliotti. 7. marca ob 20.30.

Možje v črnem. Znanstvenofantastični spektakel. R: Barry Sonnenfeld. I: Tommy Lee Jones, Will Smith. 8. marca ob 17.00.

Delovni čas javnih ustanov, bank, notarja in pošte

OBČINA

pon, tor: 7.30 - 14.00; sre: 7.30 - 14.00 in 12.30 - 16.30; čet, pet: 7.30 - 14.00

UPRAVNA ENOTA

pon: 7.30 - 11.00 in 12.00 - 14.00; tor: 7.30 - 11.00; sre: 7.30 - 11.00 in 12.30 - 16.30; čet, pet: 7.30 - 11.00

MATIČNI URAD

pon: 7.30 - 11.00; tor, sre: 7.30 - 11.00 in 12.30 - 16.30; čet, pet: 7.30 - 11.00

URAD ZA DELO

pon: 8.00 - 12.00; tor, sre: 8.00 - 12.00 in 14.00 - 16.00; čet, pet: 8.00 - 12.00

CENTER ZA SOCIALNO DELO

pon: 7.00 - 11.00; tor, sre: 7.00 - 11.00 in 12.00 - 16.00; čet, pet: 7.00 - 11.00

DAVČNI URAD

pon: 8.00 - 12.00; tor, sre: 8.00 - 12.00 in 14.00 - 16.00; čet, pet: 8.00 - 12.00

LEKARNA

pon - pet: 7.00 - 19.00; nedelje in prazniki: 11.00 - 11.30 in 17.00 - 17.30

POŠTA

pon - pet: 7.30 - 19.00; sob: 8.00 - 12.00

NOTAR

pon - čet: 9.00 - 12.00 in 14.00 - 16.00; pet: 9.00 - 12.00 in 13.00 - 14.00

AGENCIJA ZA PLAČILNI PROMET

pon - pet: 8.00 - 13.00

BANKA KOPER

pon - pet: 8.30 - 12.00 in 15.00 - 17.00; sob: 8.30 - 12.00

SKB BANKA

pon - pet: 8.30 - 12.00 in 14.00 - 17.00

DA, naročam **NAS BORJAČ**

od februarja 1998 do preklica.
Naročnino (cena posamezne številke je 130 SIT)
bom poravnal(a) po prejeti položnici.

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Poštna številka: _____

Pošta: _____

Podpis: _____

Naročnik dovoljuje, da podjetje D2 navedene podatke uporablja za vzdrževanje naročniškega razmerja in obračun naročnine.

Poslajte na naslov:
D2 d.o.o., Levstikova 12, p.p. 60, 6250 Ilirska Bistrica

»In gnale bodo nov cvet...«

Večnamenski prostor v podgrajski osnovni šoli je bil kar nekako skrivnostno osvetljen, Prešernova slika na steni je bila komajda vidna, iztrgani listi iz njegovih »Poezij« sko-raj nerazpoznavni. Kljub temu pa je bilo slutiti prisotnost njegovega dela, saj so že lepaki po vasi oznanjali, da bo sobotni (7. februarja) večer posvečen slovenskemu kulturnemu prazniku in Prešernu.

Jarka svetloba je prepolni dvorani (imenujmo tako ta večnamenski prostor) naznanila pričetek dogajanja, Prešernova slika in raztreseni listi njegovih pesmi na zidu so postali jasni. Prireditveni prostor so zasedli nastopajoči, resno in dostojanstveno, kakor se za tako priliko spodobi. Prostor so zapolnile Prešernove besede, Zdravljica je bila namenjena vsem, ki v srcu dobro mislijo, iz grla domačih pevk in pevcev pa je izzvenela državna himna, verjetno prvič v tem prostoru, in nič čudnega, da je celo orosila prenekatero oko.

Veselnje ob tem, da smo člani Kulturnega društva Podgrad po dolgem času spet pripravili proslavo, je v imenu društva izrazila njegova predsednica Branka

trebe, je naše bogastvo. Da jo gojijo in nudijo drugim, so že nešteto dokazali Hruški fanti. Sem misliš sinoči, Ena ptička priletela, Svetlo sonce se že niža in Le pridi na moj dom so izzvenele tako, kot so jih peli nekoč. Možato predstavljena ljudska Zvesta ljubica recitatorja Franca Rateka, nežna Da bi jaz znala Branka Počkaj in resnobna Divji lovec, ki jo je občuteno povedal Jernej Zidar, so dopolnile zanimiv sklop ljudskega izročila. Izvor zamisli in oblik, idej in še kaj, kar ima sodobna poezija, do neke mere izvira tudi iz ljudskega ustvarjanja. S to mislijo so ustvarjalci programa nadaljevali z delom. Med nežne zvoke, ki jih je iz kitare izvajal Dinko Ujčić, se je pletla Cankarjeva

vsak gib mladega glasbenika in poslušali mile glasove, saj se ne zgodi vsak dan, da lahko v živo poslušajo violino. Med nežno ječanje strun se je vtihotapilo presnetljivo podoživljanje pripovedi dveh pesmi, ki jih je recitiral avtor Bernard Baša. Zelo lepo sta bila sprejeta in nagrajena z aplavzom, tako violinist kot tudi pesnik.

Beethovnovsko resnoben pianist Gregor Mavrič je s samostojno Beethovno skladbo za klavir ponovno ogrel publiko, dovršenost sonetov Albina Šestana, ki jih je avtor sam recitiral, pa je ob tihi klavirski spremljavi doživela glasno odobravanje. Še se je oglasila kitara, še so drug za drugim nastopili Andraž, Mojca in Franc, ki so brali znane rimane besede Župančiča, Kosovela in Koviča. Ta drugi, dokaj resnobni del prireditve je zaokrožil Bernard tako, da je prebral Prešernove Magistrale, na katere se je s petjem navezal Mešani pevski zbor Podgrad, saj je tudi Pod oknom Prešernova. Še dvakrat je dirigiral Stanko Čeh, dvakrat smo zaploskali, tako da so morali pevci dodati še eno.

Prijeten večer je bil. Morda bo kdo porokel, da ta zapis preveč hvali. Verjemite, to smo čutili vsi v dvorani. Če pa kdo tega ni občutil, je bil tam prisoten le slučajno.

F. G.

Minattijevo »Nekoga moraš imeti rad« je izredno čustveno povedala Mojca Smajila.

Počkaj. Ne bi bilo prav, da bi pozabili, kaj vse se je dogajalo na kulturnem področju v našem kraju nekdanj: naša obveza naj bo, da izročilo ohranimo, dodamo svoje in ponovno oživimo to, za kar smo poklicani, je poudarila. »Svoje odobravanje smo izrazili s krepkim aplavzom.

Ljudska pesem, nastala iz srca in po-

beseda, saj je pesem V album igralsko dovršeno predstavil Andraž Gombač, globoke in razmišljujoče verzje Minattijeve Nekoga moraš imeti rad je izredno čustveno povedala Mojca Smajila. Nežna melodija Boccherinijeve skladbe, ki jo je iz violine izvajal mladi Primož Šajina, je zapolnila prostor, poslušalci pa so spremljali

KULTURNI PRAZNIK MED BEGUNSKIMI OTROKI

Dan resničnih verzov

Slovenski kulturni praznik prihaja tudi v trnovski begunski center, med otroke, ki že peto leto ustvarjajo v svojih kulturnih delavnicah: literarni, lutkovni, likovni, glasbeni... Tako je bilo tudi letos, saj so se 8. februarja v tamkajšnji Mali galeriji zopet razvneli otroški glasovi in verzji slovenskih ter bosanskohercegovskih pesnikov.

Pester program se je začel z verzji Prešernove Zdravljice in Modre reke Maka Dizdjarja; mali pregnanci so lahko prisluhnili pesniškim besedam in hrepenjenju po dnevu, v katerem »prepir iz sveta bo pregnan«, ko bomo lahko čez modro reko vstopili v mirnejšo in svetlejšo prihodnost. Potem so v rokah mladih lutkarjev, Senada Bešića, Edina Odobašića, Mersada Hedžića, Mari-ce Bilješkić, Erne Husić, Arnele Batalović in Amira Tešnjaka, oživili Urška in Povodni mož Franceta Prešerna, Tonček ter Deček in cvet Dragotina Ketteja, Deček in sonce Srečka Kosovela, Sonce Nasiba Kapidžić-Hadžić in Svetovni norec Ismeta Bekrića; vsi so prišli med otroke, da bi se skupaj veselili dnevu ustvarjanja in navdihov, ko poezija postane bolj občutena, bolj resnična.

Člani pesniško-lutkovne delavnice, ki jo podpira Zveza kulturnih društev Ilirska Bistrica, so brali tudi svoje pesmi. Poleg pesmi Amele Batalović, Emine Odobašić, Slavice Mijatović, Indire Tešnjak, Emsude Dečić in Mirzeta Topčagića, objavljenih med platnicama skupne knjige članov literarnih delavnic Slovenije, ki je izšla v okviru projekta Zavoda za odprto družbo - Slovenija,

sta se z novimi verzji predstavila tudi Nermin Jusić in Josip Kovačević, ki prosita potok sreče, naj ju vrne v rojstni kraj.

I. B.

Edina Šljivić

Moja tuga

Moja je tuga večja od planine.
Moje je srce večje od tuge.
U mome srcu duboko je more.
U moru je skrivena školjka.
U školjci je najsajjniji biser.
U biseru je očevo osmijeh.

Moja žalost

Moja je žalost večja od planine.
Moje je srce večje od žalosti.
V mojem srcu je globoko morje.
V morju je skrivena školjka.
V školjki je najboljši bleščeč biser.
V biseru je pa očetov nasmeh.

OBVESTILA

Razstava

DOM NA VIDMU

Srečko Srebot je za XXI. mesec kulture pripravil novo serijo akrilov na platnu. Njegova deseta samostojna razstava bo odprta v petek, 27. februarja, ob 19. uri.

Srečanje

DOM NA VIDMU

Sobota, 27. februarja, ob 20.30. Srečanje kulturnikov in projekcija norveškega celovečernega filma Odpadna pošta.

Koncerti

OSNOVNA ŠOLA KNEŽAK

V soboto, 27. februarja, se bodo predstavili trije zbori: MPZ Slavina, Pevska skupina Flora iz Begunj pri Cerknici in MePZ Tabor Kalc 1869 iz Knežaka. Koncert se bo začel ob 17. uri.

DOM NA VIDMU

Sreda, 4. marca, ob 18. uri. Nastopili bodo pihalni orkestri iz Ilirske Bistrice, Sežane in Pirana.

DVORANA GLASBENE ŠOLE

Ansambel Illyricus prireja v nedeljo, 8. marca, koncert ob 5. obletnici delovanja. Brezplačne vstopnice si lahko rezervirate na sedežu Zveze kulturnih društev Ilirska Bistrica, Bazoviška 26, tel. 81-250.

MKNŽ-jevi šusi v glavo

Sobota, 21. februarja: GROMSKA. Rajanje na pustno soboto s ska bendom iz Kranja. Ska glasba tudi z nosilcev zvoka. Skaja na mile viže. Yeah!

Nedelja, 22. februarja: PROHIBITION. Zelo fugazični (Fugazi - še pomnite, tovariši?) Francozi.

Petek, 27. februarja: US MAPLE. Amjerikanci, pripadniki t. i. now wavea, kot nedavno igrajoči Flying Lutten Bachers. Za predskupino bodo domači Zoambo Zoet Workestra, ki promovirajo novi CD »Laibach - Tirana«.

Proslava ob kulturnem prazniku

Nekega osmega februarja pred mnogimi, mnogimi leti je k zasluženemu poslednjemu po-čitku legel »jezični dohtar«, v prostem času tudi pesnik, dr. France Prešeren. Njegovi so narodnjaki so ta datum razglasili za državni praznik. Tako smo imeli na predvečer praznika podelitev Prešernovih nagrad v ljubljanskem Cankarjevem domu, v nedeljo, 8. svečana 1998, pa je bila v Domu na Vidmu (bodočem bistriskem kulturnem domu?) še proslava. Na prizorišču sta bila tudi France Prešeren in Dragotin Kette, pa čeprav le v obliki portretov avtorja Alexa Batiste. Najprej je zadonela himna države Slovenije, nato je prišel na oder mož, ki je pripravil program tega večera in ga tudi povezoval - Franc Gombač.

Dobra urica kulture je minila v znamenju glasbe, petja in recitiranja. Ustavimo se najprej pri glasbenikih. Igrali so nam učenci in učenke bistriske glasbene šole: Rok Hrvat in na violini ob klavirski spremljavi Eve Favento, Tjaša Mavrič na klavirju in

Andreja Grahor s flavto ob klavirski spremljavi Bojana Glavine. Zapela nam je sopranistka Janja Konestabo, poleg nje pa še fantje iz pevске skupine Vasovalec ter Mešani pevski zbor upokojencev. Brezčasno Prešernovo poezijo so recitali Frane Dolgan, Rado Jurač in Franc Gombač.

Poezija pesnika iz Vrbe ostaja sveža in aktualna, prav nič se ji ne pozna, da je stara več kot poldrugo stoletje. Pustimo ob strani vso mitologijo, ki se je zgradila okoli Prešerna, še vedno lahko primemo v roke njegove »Poezije« in uživamo. Vsaj na praznik kulture bi si jo morali privoščiti. Kulture namreč. Tako kot smo si jo obiskovalci osrednje občinske proslave ob osmem februarju.

Osrednja občinska proslava ob kulturnem prazniku v Domu na Vidmu v organizaciji Zveze kulturnih društev Ilirska Bistrica, nas je znova združila s poezijo Franceta Prešerna, ki se je lepo dopolnjevala z glasbenimi točkami.

»Duša, ta pa poje«

Včasih slišiš ljudi, ki pravijo: »Biti pevec je lepo«. Mogoče začneš v otroškem zboru, mogoče se ti petje tako priljubi, da postaneš od njega odvisen. Na vsak način pa ne more biti nekaj, kar ustvarja negativna čustva. Narobe. Zborovska pesem ni mrtva stvar. Naš zbor smo mi, Mladinski mešani pevski zbor »Tabor Kalc 1869« iz Knežaka. Mi na fotografiji in še tisti, ki na njej manjkajo. Družimo se že četrto sezono, od takrat, ko se je skupina mladih deklet in fantov iz Knežaka ter okolice v začetku leta 1994 odločila ustvariti sled organizirane, štiriglasnega mladinskega petja. Rekli so si nekako takole: »Pred nami je pot, ki jo želimo prehoditi skupaj in ta pot naj bo znamenovana z lepim petjem«. Pesmi, ozaljšane s toni, so sredstvo, pomagalo, v katere nalagamo dobre želje, spomine, razmišljanja.

Zbor je v resnici namenjen publiku, kar pomeni, da ustvarja dialog med dvema. Neposredno in posredno. Veliko takih dialogov je bilo zabeleženih. Nastopili smo že v vseh večjih krajih po občini in drugje po Sloveniji, pa tudi v zamejstvu. Pomemben del našega dela so revije in koncerti, ki jih prireja Zveza kulturnih društev Ilirska Bistrica. Zadnji dve leti sta bili še posebej plodni, saj smo sodelovali s Kvintetom »Sonček« iz Pivke in imeli dva zelo uspešna koncerta s Pihalnim orkestrom Koper. Revija Primorska poje pa nam da izziv, da se vsako leto naučimo nekaj novih skladbic, ki so po svoji vsebini slovenske narodne in

umetne. V repertoarju imamo poleg skladb naših še skladbe čeških, italijanskih in angleških ustvarjalcev zborovske glasbe. Radi bi, da bi se pri tem lahko ali pred vsem zabavali, šalili in si šepetali same lepe in prijetne melodije.

Ne bi bilo prav, če bi pozabil na našega prijatelja Alojza Boštjančiča iz Harij. Bil je naš prvi zborovodja in je veliko pripomogel pri ustanavljanju pevске skupine, kasneje pa še pravega zboru.

Letos nas je prevzel zborovodja Vilko Majerič iz Slavine pri Pivki, kot korepetitorica pa z nami sodeluje tudi Irena Rep iz Pivke. Oba sta dobra pedagoga in peva, zato je občutek ob petkih in sobotah, ko se srečujemo na rednih vajah v kneškem župnišču, nadvse prijeten. Letos smo že velikokrat stali pred občinstvom, naše petje pa so mnogi lahko slišali tudi na radijskih valovih. V bližnji prihodnosti načrtujemo še celovečerni koncert z dvema prijateljskima zboroma iz Cerknice in Slavine, udeležili se bomo občinske revije pevskih zborov. Vrhunec letošnjih pevskih podoživetij bo vsekakor revija Primorska poje.

Če bi hotel izkušnje naših družjenj strniti, bi lahko zapisal, da okušamo praznik življenja. Vpeti smo v čas in prostor, v košček zgodovine, ki je zlasti zadnja leta zelo prijazna do slovenske biti. Potemtakem mora biti naš zbor v vlogi prijatelja s svetom, ki nas obdaja. In mi to smo.

Damijan Škrlič

Mladinski mešani pevski zbor »Tabor Kalc 1869« iz Knežaka.

PREDSTAVITEV ZBORNIKA PRIMORSKE - 50 LET

Knjiga ante diem

Primorske novice so ob polstoletnici združitve Primorske s Slovenijo izdale Zbornik Primorske - 50 let, ki je bil 16. februarja predstavljen tudi v hotelu Turist. Gosta sta bila Maruša Zagradnik, ravnateljica Pokrajinskega arhiva Koper in članica uredniškega odbora zbornika, ter Slobodan Valentincič, glavni urednik. Povezovalac je bil poslanec državnega zbora Vladimir Čeligoj, v kulturnem programu pa so sodelovali bratje Boštjančič. Zvedeli smo kar precej o nastajanju zbornika, ki ga je pisalo sto avtorjev. Ko je besedo dobila tudi publika, je padlo precej kritičnih besed na račun zastopanosti ilirskobistriškega območja v tej knjigi.

Zajeti petdeset let življenja tako raznolikega območja kot je Primorska v eno knjigo, je hudičevo težka naloga. Zato začnimo s pohvalami. Zbornik je všečno oblikovan, obdelane teme pa segajo vse od gospodarstva, kulture, športa, do političnih dogodkov. Sama ideja si vsekakor zasluži pohvalo, toda...

Ja, je že tako, da je vsako delo podvrženo kritiki. Po pregledu zbornika človeka obidejo mešani občutki. Način podajanja vsebinskih sklopov bi bil lahko bistveno boljši, saj dobimo vtis, da ni bilo enotnih

bi zbornik delali vsaj kakšno leto ali dve in ne dobrega pol leta. Na ta način bi se bilo mogoče izogniti veliko napakam. Oba gosta sta na predstavitvi sicer poudarila, da se je uredniški odbor zavestno izogibal perfekcionizmu, vendar ga v tem primeru kaneček ne bi škodil. Še zlasti zato, ker je bil pri zunanji podobi zagotovito prisoten. Kljub povedanemu gre za pionirsko delo, ki kar kliče po nadaljevanju.

Druga stvar je zastopanost našega območja v tej publikaciji, ki je odločno premajhna, tudi če damo ves lokalpatriotizem

v oklepaj. V oči bije predvsem poglavje o notranjsko (!) - kraškem gospodarstvu oziroma področju Območne gospodarske zbornice Postojna. Niti eno podjetje iz naše občine ni podrobneje predstavljeno, vsa so le omenjena v splošnem pregledu. Tudi v pregledih drugih področij življenja je opazna marginalizacija ilirskobistriškega območja. Razumljivo je, da ne more biti obravnavano na tak način kot regionalni center Koper, vendar so nesorazmerja občutno prevelika. Poraja pa se še ena zamera. Kar nekaj avtorjev implicitno trdi, da obstajata dve Primorski - tista prava in tista pritepena, drugorazredna: Postojna, Pivka in - Ilirska Bistrica, jasno. Velika uganka je tudi to, kako lahko podgrajski skoromati spadajo pod »Koledarske šege na Pivškem«. Strokovnjaki gor ali dol, takšne poteze ne vzdržijo nobene kritike.

No, zbornik kot celota je daleč od slabega. Veliko prispevkov je kvalitetnih in veliko je takih, ki vsebujejo različne informacije o življenju Primorske v zadnjih petdesetih letih. Mogoče pa bi si za takšne projekte veljalo vzeti nekaj več časa.

D. U.

PUST '98

Letos bo sodelovalo šest skupin

Turistično društvo Ilirska Bistrica je po uspelem silvestrovanju na Placu ugriznilo v še eno organizacijsko jabolko. Od Zveze kulturnih društev je prevzelo organizacijo letošnjega pustnega sprevoda, ki bo tokrat na pustno nedeljo, 22. februarja. Prireditev nosi kratko, a vsem znano ime - Pust '98.

Lani je bilo v Ilirski Bistrici prvič izvedeno organizirano pustno praznovanje, pravzaprav pustna povorka, ki si jo je ogledalo veliko število ljudi. Dobre ocene so bile zadosten razlog, da so se v Ilirski Bistrici odločili za ponovitev prireditve, ki letos nosi enostaven naziv Pust '98. Letošnja pustna povorka prinaša kar nekaj sprememb, ki so nastale na osnovi lanskih izkušenj.

Z organizacijo te prireditve se bo prvič spoprjelo domače turistično društvo, ki je organizacijsko štafetno palico prevzelo od Zveze kulturnih društev Ilirska Bistrica, spremenila pa se bo tudi trasa pustnega sprevoda, ki bo

pine se bodo zbrale pred OŠ A. Žnidaršiča: ob 14. uri bodo druga za drugo krenile po Podgrajski in Bazoviški ulici na osrednji prireditveni prostor, ki bo letos na parkirišču pred stavbo Zavarovalnice Triglav oziroma Območne obrtne zbornice. Po predstavitvi se bo sprevod nadaljeval mimo gostilne Lovca do parkirišča pri podjetju Breza, kjer bo pustno rajanje.

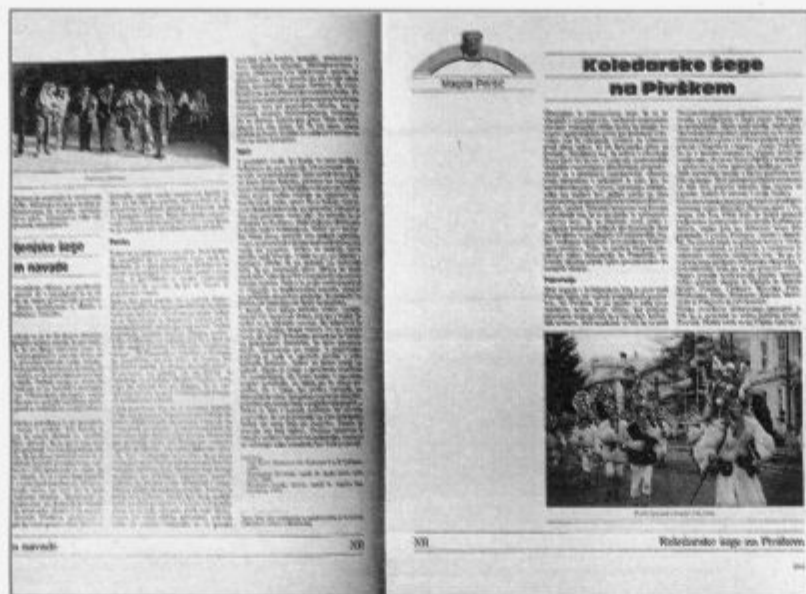
Obnavljanje stare šemske dediščine, ki jo je v ilirskobistriški občini veliko, naj bi postala ena od osnovnih značilnosti bistriškega pusta. Še večji podarek naj bi stari pustni običaji dobili naslednje leto, ko bo Turistično društvo Ilirska Bistrica pripravilo izključno etnološko obarvano povorko. Romeo Volk je namreč predlagal, da bi k sodelovanju povabili vse slovenske ljudske maske in na ta način pripravili edinstveno povorko, ki bi nekaj pomenila tudi navzven. Kljub poznemu pristopu k organizaciji letošnje povorke, bo na bistriških ulicah možno videti prav vse, kar je značilnega za našo občino, v prihodnosti pa morda tudi ptujske kurente, žejanske zvončare ali cerkniške čarovnice. V turističnem društvu upajo, da se bo pojavila tudi kakšna domača skupina, ki bo obnovila stare bistriške pustne običaje, kot je na primer vlečenje ploha. Če bo svoj prispevek k dogajanju pristavila še bistriška godba na pihala, bo letošnji pust veliko bolj živahen kot lanski, kar je tudi namen organizatorja. Iz tega razloga bodo k sodelovanju povabili tudi prebivalce in lastnike lokalov ob osrednjem prireditvenem prostoru, da na primerno slavnosten način obeležijo prizorišče, s tem pa še dodatno poudarijo gostoljubnost bistriškega pusta.

Očitno je torej, da so organizatorji letošnjega pusta dobro zastavili začetno delo Zveze kulturnih društev, čeprav se po besedah organizacijskega odbora otepajo s precejšnjimi in predvsem nepričakovanimi problemi: ker je prireditev pomembna za razvoj turizma in promocijo lokalne skupnosti, bi jim po njihovem mnenju morala pomagati predvsem občina Ilirska Bistrica. Na pustno nedeljo torej ne bo treba daleč. Vidimo se kar v Ilirski Bistrici.

A. Z.

Glavna misel, ki jo lahko izrečemo ob tem zborniku je: bil je potreben, prav je, da ga imamo, toda moral bi biti boljši. Na predstavitvi zbornika v hotelu Turist ni manjkalo kritičnih besed na račun premajhne zastopanosti naše občine v njem.

kriterijev ne za obravnavo določene teme ne za pokrivanje posameznih področij Primorske. Treba je pohvaliti sklop *Moj pogled*, ki prinaša mnenja vidnih publicistov. Ko pa pregledamo, recimo gospodarstvo, lahko ugotovimo več nekonsistentnosti in vprašljivih izborov poudarkov. Dobro, gre za poljudno delo, obstajajo problemi s podatki in viri. A morda ne bi bilo slabo, če

GLOSA

O trganju plakatov

Katera je najbližja oblika kaznovanja? Če se niste vedeli, odgovor je: mil pogled. Človeka, ki mu je namenjen tak pogled, pod pogojem seveda, da je pred tem storil dejanje, vredno obsodbe na mil pogled, bomo na ta način najbližje kaznovali in ne bo nam ga treba tožariti po ne vem kakšnih sodiščih. Najbližje oblike kaznovanja sem se lotil zato, ker je na nek način povezana z zgodbo, ki vam jo nameravam povedati.

Delam v javni ustanovi, na občini, več ali manj za javnost, pripravljam take in drugačne, v večini primerov pisne materiale za organe, za ustanove, pogosto pa tudi za posameznike, odvisno od primera do primera. Največkrat se zgodi, da z mojim delom nekateri, ponavadi zmeraj isti, niso zadovoljni. Vedno znova najdemo nekaj, kar ne ustreza njihovim predstavam o mojem »izdelku«, ki je predmet njihovega nezadovoljstva. Pa kaj morem, ko tako podrobno in strokovno obvladajo področje dela, o katerem govorim.

No, enkrat lani, tam okrog volitev za predsednika države, je nanoslo, da me je član nekega odbora zaprosil, če bi lahko v občinski stavbi razobesil plakat humanitarne organizacije Karitas. Pustimo njegovo vsebino in namen; popolnoma vseeno je, ali je bilo na njem zapisano pridružitve se nam, tu smo, taki smo, naš namen je... ali kaj drugega. Sam nisem član Karitas, čeprav me je vest večkrat opozarjala, naj se pridružim tej ali podobni organizaciji, mogoče Rdečemu križu in stopim v vrste tistih, ki so, posebno v času krvavih dogodkov

na Hrvaškem in v okoljenem Sarajevu, tako ali drugače, nesebično pomagali ljudem iz te človeške umazanije. Pa ni šlo. Dlje od manjših denarnih nakazil, ki so bila bolj namenjena umirjanju moje vesti kot nekemu v pomoč, ni prišlo.

Naj nadaljujem. Obljubil sem, da bomo plakat nekam obesili. In smo tudi ga. Pri odgovornih sem najprej dobil potrebno soglasje. Ugotovili smo namreč, da ta organizacija zaradi svojega poslanstva kljub temu, da je bila v preteklosti odvržena v katakombne razmere, potrebuje zdaj, v pluralnih in novih časih, drugačen in enakopraven odnos. Na oglasni deski sem poiskal prazen prostor in plakat nalepil tako, kot je treba. Bil je petek, zato sem šel kmalu domov. V ponedeljek zjutraj sem na vhodu mimogrede vrvel oko na desno in takoj opazil, da plakata ni. Najprej si nisem mislil nič. Pozneje se mi je zazdelo, da sem plakat slabo nalepil. Pomislil sem tudi na znanca in na mojo obljubo. Le kaj bo rekel? Ker mi zadeva ni dala miru, sem povprašal enega, drugega, pozneje še odgovorne, pa čistilko tudi. Vsi so vedeli le to, da plakata ni in da so bile čez vikend volitve. Verjetno si je nekdo naskrivaj privoščil in resk... dol s plakatom.

Tako. Zadeva je bila za nekoga rešena in verjetno se naskrivaj muza ter hahja, saj ga je delo stalo malo truda. Pa vendar. Ali me slišiš, mojster za trganje plakatov? Si mogoče misliš, da si opravil dobro delo in da nihče ne ve, kdo si? Motiš se, saj te ni težko prepoznati! V povojnih časih si okrog sebe najprej zbiral neuke, lačne, žejne in potrebne boljšega

življenja. Tedaj ste prirejali priljubljene hajke in vpili »Dol z reakcijo!« tudi zato, da je država lažje izvajala nacionalizacijo in si nasilno prisvajala stavbe, zemljo itd. Pozneje si, tudi naskrivaj, opazoval, kdo je hodil v cerkev in kdo zaradi tega ni bil primeren za določeno službo. Po vaseh si poizvedoval, kdo je namesto obvezne oddaje raje skrnil svoje kmetijske pridelke. Bil si med tistimi, ki so mnogo pozneje odločali in določali, kdo lahko opravlja nekatere službe in kdo jih ne sme. Tu pa tam si si privoščil celo vandalsko razbijanje obcestnih tabel, svetilk in telefonskih govornic, ki so izginile iz našega mesta. Ne nazadnje si bil vedno zraven tudi takrat, ko se je pred volitvami s plakati oglaševalo posamezne kandidatke in politične stranke. Tistim, ki ti niso bili po volji, si neusmiljeno risal brčice »alla Hitler« in počenjal še kaj drugega, a trganja plakatov nisi opustil.

Seveda pa o vseh dejanjih, ki sem jih naštel, nimam dokazov in ne morem, po pravici povedano pa tudi ne želim, dokazovati, da si bil ravno ti avtor vseh nečednosti. Pa tudi če bi jih imel, dokaze namreč, kaj bi mi pomagal ne vem kakšno dokazovanje? Dovolj mi je že to, da vem, kdo si in kako si jo takrat, ko te je silno motil tisti mali in skoraj nepomembni plakat Karitas, hudomušno odnesel. Obljuba dela dolg, zato ti bom nekoč pokazal, da ni lepo, kar si storil, mimogrede pa te bom še kaznoval z milim pogledom.

To bo znak, da vem zate. Takooo se boš sekiral.

Saša Boštjančič

Plakat za letošnjo pustno prireditev, ki ga je izdelalo Turistično društvo Ilirska Bistrica, je oblikoval Edo Seles. Bele šeme iz Vrbove je fotografiral Romeo Volk.

ZNAKI MOTENJ V VEDENJU

Bistrizza graphity

Vsaka doba nam prinese neko svojo vrsto kulture, ki je odraz družbe in vsega, kar se v njej in okoli nje dogaja. Med drugim so kultura tudi grafiti, kar so ponazorili umetniki, ki so v neki daljni deželi poslikali vagono in tako svoje umetnine, najsi bodo to poslikave ali pa sporočila, predstavili ljudem na tak način, da lahko v teh stvaritvah vsak nekaj najde. Tudi naši nadebudneži so ljudem predstavili svoje stvaritve; za večino lahko trdimo, da so prej anti-kultura kot pa nekaj, kar bi spominjalo na tisto pravo bit grafitov. No, pa začnimo.

Sprehodimo se najprej do, v in okoli bazena. Bazen je včasih upravičil svoje ime, danes pa je le spomenik človeške norosti. Kaj vse se ni odvijalo okrog njega, med drugim je obstajala tudi možnost, da bi ga zasuli, nakar je reagiral in rekel: **Jaz sem prvi proti zasutju**. Podpis: **Bazen**. Njegova želja je bila zaenkrat upoštevana. Ni pa obnovljen in ne služi svojemu namenu. V njem najdemo mnogo starih in novih grafitov. **Ko bom velika, bom postala Amsterdam, je rekla Ilirska Bistrica**. To je v redu, če bomo s tem rešili problem brezposelnosti, ki je zaenkrat nerešljiva enigma za naše področje. Aktivirali bomo velik projekt, zbrali obstoječe in ustanovili nekaj novih gradbenih firm, da bodo začele riti po mestu in delati kanale in prekope. Če bo to uspešno, nas bodo posnemala še druga mesta v Suvereniji. Ko bodo kanali izkopani, bomo naredili razpis, na katerega se bo prijavilo veliko brezposelnih, kajti nekdo bo moral po kanalih prevažati turisti, ki bodo množično obiskovali oazo na jugu Evrope, občudovali prečudovito narejene prekope in se hodili tešit v kofji šope. Za tiste, ki bi radi zaključili svoje zemljsko življenje v tej dolini miru, je neznani avtor napisal **Things go better with suicide**.

Grafit, ki pravi **Bronx**, se mi zdi bolj realen, kar se tiče prihodnosti tega kraja. **Fuck of U.K.** Tudi tukaj ni prav vse O. K. **Prvi rocker na horsu, novčanica od 100 din, SLO.** Dober je ta roker, zaenkrat je še na konju, kaj bo z njim, ko bo padel na osla. **Rich kids on LSD.** Zelo lepa reklama za bogate, a vse več je tistih, ki nimajo niti za kruh in mleko. **Kdor ne fuka, ta ne živi.** Ta že živi, vendar ne omogoča drugim življenja. **I love kaktus.** Če ga res tako ljubiš, ga vzemi s seboj v posteljo. **Never trust a fuckin' hippy.** Kakor za koga. **Don't die of ignorance.** Sa ili bez tolerance. **Rado.** Bravo Rado, sedaj si slaven, ovekovečen tu na zidovih bazena, dokler ne bosta čas in dež sprala barve.

Vrzite puške v koruzo. Za ekologijo nezadostno (1), za pacifizem bi bila ocena dokaj dobra, vendar, če pogledamo zadevo v detajle, moramo pomisliti na to, kaj bi se zgodilo, če bi puške v koruzi našli otroci. Marsikaj! **Gremo v Tominje.** Bravo fantje, boljše kot na dozo. Na štangi skakalnice pi-

še **Što (A u O) me gledaš.** Bravo, vsak naj najprej razčisti sam s seboj, šele nato naj gleda druge. **Kill the poor.** Seveda, to je najlaže. Vsi sistemi so narejeni, da jebejo siromaka. Punk je mrtev, reinkarnacija pa je bolj bleđa. **Nočemo jedrskih elektrarn, hočemo električne.** Že leta stoji ta grafit na zahodni strani bazena, je bil, je in tudi bo aktualen. **Zajebi atome, važna je osebna sreča.** Res je, vsak mora sam poiskati delček svoje sreče. Stavba balinišča je tudi popisana z grafiti brez repa in glave. Tu najdemo vse od adrenalina, do velikih nepovezanih stihov o glavnem občinskem možu in treh možeh postav.

Devetdeseta leta slovijo po porastu nestrpnosti, na kar opozarjajo grafiti kot so **Hinaus zigenervolk** in **Iztrebimo outsiderje** ter drugi. Poglejmo malo okrog sebe in se zamislimo, v čem smo mi boljši od ciganov in tako imenovanih outsiderjev.

Aleksander Borenović

Portret ljudstva božjega

Onemoglo sem se sesedel na klop avtobusne postaje. Nisem čakal avtobusa, ne, kar tako sem se usedel, da bi si malce odpočil, nato pa nadaljeval pot. Glava mi je padla na tilnik in glasno sem požrl slino. Bil sem strašansko utrujen, a utrujenost je premagala tolikanj večja radovednost... na postaji in v bližnji okolici je kar mrgolelo ljudi, takšnih in drugačnih.

Pogledal sem na desno. Na klopi ob meni je sedela debelušna gospa, na kolenih je previdno držala rdečo škatlo, iz nje pa je z debelimi in zamaščenimi prsti jemala nekaj mesu podobnega, nekaj, kar je izginito za redkimi zobmi v globokem grlu. Po vsakem zaužitem obroku je glasno kolcnila... čudakinja!

No, tega pa že ne bom gledal, sem pomislil in pogled vrgel na levo. Tam je sedel suhljat možiček, oblečen v ohlapno suktno, okrog vratu pa mu je močno zadržnjena bingljala kravata roza barve. Nad nesimetričnim koščatim nosom je v svet skozi zelene naočnike gledalo dvojje živahnih oči. V koščeni roki je držal kos kruha, ga z naporom drobil v manjše koščke, ki jih je v enakomernih presledkih štrcal golobom pred postajo... čudak!

Pozornost vseh čakajočih na postaji je nenadoma pritegnil vik in krik. Mimo sta prihrumela mati in sin. Sin, ves bleđ in šibak, je nemočno bingljal v materini levi šapi, desna pa je neusmiljeno tolkla vseporek po malčku. Mati, majhna, zaobljena in rdeča od jeze je histerično vriskala: »Da si kaj takega ne privoščiš nikoli več! Si razumel?! Da te ni sram, moj bog!« In spet je padlo po ubožu. Brrr, me je zmrazilo, kaj takega... čudaki! Mati in sin sta odvihrala mimo, skoraj porušila nasproti prihajajočega gospoda in že ju ni bilo več. Gospod, ki bi kmalu ležal na tleh, se je počasi obrnil za nenavadno dvojico, se namrdnil in nadaljeval pot. Vsekakor je bil uglajen, zakaj ogrnjen je bil v čeden siv plašč, na glavi pa se mu je bleščal črn cilindar. V ozkih ustnicah je stiskal cigareto z ustnikom, na roki pa mu je bingljal dolg, črn dežnik. Ker je uvidel, da ga opazujem, me je z natančnim in kritičnim pogledom premeril od pet do glave. Vzvišeno se je namrdnil, vzravnal glavo in z gosposko hojo izginitil za vogalom... čudak.

Gosposki čudak še ni izginitil za vogalom, ko se je iz nasprotne strani zaslišal močan glas. Bil je prodajalec pokovke. Glasno je oznanjal dobrote, ki jih je nudil, zato je stopal k vsakemu posebej ter mu v na-

V manjšem mestu, nekje na meji med primorsko in notranjsko regijo, je v lični hiši živela štiričlanska družina. Vsi člani so bili zaposleni, čeprav je v mestu vladala velika brezposelnost. Vendar to ni motilo mestne uprave, ki je imela preveč dela z iskanjem primerne prostora za svoja zasedanja. V občinski stavbi takrat ni bilo prostora, kjer bi se vsi skupaj lahko zbrali.

Posledica brezposelnosti je bila tudi ta, da so mladi ljudje po končanem študiju odhajali iz mesta in se zaposlovali v drugih krajih po Deželi ali izven nje. Tako je me-

Perspektiva

sto na poti proti Kvarnerju izgubljalajmočnejši potencial za razvoj - mlado populacijo. Prav tako je umiralo podeželje, saj ni nikogar več zanimal njegov razvoj, še manj njegova lepota.

Starejši sin omenjene družine je po načinu svojega življenja in obnašanja izstopal iz okvira njenega normalnega (malomeščanskega) vsakdana, saj je imel z varuhi javnega miru in reda nenehna bližnja srečanja X vrste. Ti ljudje so mu neštetokrat odvzeli pravico vožnje z osebnim prevoznim sredstvom, velikokrat so ga povabili na odvzem vode in krvi, enkrat pa so pri njem našli celo posušeno rastlino neznanega izvora. To najdbo so kasneje prikazovali kot največje kriminalno dejanje zadnjega časa. Zaradi takšnih stvari starejši sin ni bil najboljši predstavnik svoje družine, so bili prepričani njegovi roditelji.

Mlajši sin je bil čisto nasprotje starejšega. Vedno je bil lepo oblečen in njegovo vedenje je bilo nadvse primerno, saj ni zahajal v raznorazne klube in na koncerte, ampak v diskoteke ter se skupaj s prijatelji redno udeleževal večdnevni izletov.

Kljub temu, da je po marsičem izstopal, si je starejši brat kupil nov avto (statusni simbol Dežele), redno poravnava svoje obveznosti do države in brezbržno živel ne glede na to, da se mu je rogala cela družina. Imel je krog prijateljev, ki jim je zaupal in z njimi prebedel marsikatero noč, čeprav v tem mestu ni bilo veliko prostorov, v katerih bi se lahko zadrževali dlje kot do 23. ure. Takratna mestna uprava se je med drugim zelo trudila, da bi lokale, ki niso bili dovolj malomeščansko nazadnjaški, zaprla.

Nekega dne pa je na vrata te družine potrkal kriminalistični inšpektor. Povprašal je po sinu in mati je začela vsa histerična kričati na starejšega. Vendar ji je inšpektor pojasnil, da ne išče starejšega, ampak mlajšega. Ženska se je pomirila, saj je mislila, da gre za pomoto, dokler ji ni inšpektor pojasnil, da je njen mlajši sin prekupčevalec s trdimi drogami. Odpeljali so ga in zaradi pomanjkanja dokazov kmalu izpustili. Takoj ko je prišel domov, je poklical svoje znanec in odšel, materi pa je še rekel, da gre na večdnevni izlet.

Mati je bila zelo zaverovana vanj in je govorila o strašanski pomoti ter o tem, kako naj bi bil mlajši zglod starejšemu, ki ji je ponavljal, da je slepa in da noče videti tega, kako se njen ljubljenc ubija. Posledica tovrstnih dialogov je bila, da mu je mati takoj vrgla v obraz zgodbo o neznanu posušeni rastlini.

Čez teden dni je mlajši sin prišel domov še bolj bleđ kot prej. Brez besed je odšel v sobo in se ulegel na posteljo. Mati je pritekla za njim in ga vprašala, če je kaj narobe. Dobila je nikalen odgovor.

Preteklo je kar nekaj časa in družina je sedaj živela v majhnem dvosobnem stanovanju. Tam sta pravzaprav živela samo mati in oče. Starejši sin se je odselil v drugi kraj, mlajši pa se je zdrvil od zasvojenosti z drogami. Tovarno, v kateri sta delala starša, so zaradi nesposobnosti vodstva zaprli, večina njunega denarja pa je bila porabljena za zdravljenje mlajšega sina. Obupana nista vedela, kaj naj storita. Prosila sta za raznorazne podpore in nadomestila, prijela sta za vsako priložnostno delo in tako životarila iz dneva v dan. Njuni nekdanji prijatelji so sedaj samo vihali nosove in si govorili, da se njim kaj takega nikakor ne more zgoditi.

Mestne uprave niso zanimali takšni in podobni problemi, saj je imela polne roke dela z raznoraznimi in pomembnejšimi stvarmi, čeprav so mesto vodile v neizbežno pogubo in propad.

V pismu, ki ga je starejši sin poslal materi, je med drugim pisalo tudi to: »Teško je živeti v mestu, ki nima nikakršne perspektive in ne zna ohraniti niti svoje preteklosti, saj je vsakdo vsakemu nevoščljiv.«

Matej Šnajdar

2 utrinka

Videl sem znanca in mu rekel, če je opazil, da ima gnil obraz. Odgovoril mi je da mu je vseeno za obraz, saj da je bil tako ali tako grd.

Nekomu je bilo vsega dovolj pa je vrgel puško v koruzo. Ta se je sprožila in ga ubila.

Andraž Gombač

KK Plama-pur čakajo kvalifikacije za vstop v drugo ligo

Bistriški košarkarji so več kot uspešno zaključili tekmovalje v rednem delu tretjeligaškega prvenstva. Čeprav so pred začetkom prvenstva načrtovali uvrstitev med prve štiri ekipe, jim je na koncu skoraj zlahka uspelo osvojiti drugo mesto in s tem pravico do nastopa v kvalifikacijah za uvrstitev v višji rang tekmovalja. Zmagovalec tekmovalja v 3. Slovenski košarkarski ligi - zahod I je ekipa Koper mladi.

V soboto, 14. februarja, so v zadnjem krogu S. SKL - zahod I v Ilirski Bistrici gostovali igralci KK Mean machine iz Pirana. Domača ekipa se je hotela od rednega dela prvenstva in zvestih gledalcev, ki se jih je tokrat v Športni dvorani OŠ A. Žnidaršiča zbralo nekaj manj kot običajno, posloviti z zmago, zato so igralci takoj na začetku goste ostro prijelji in pokazali, da niso zastoj v vrhu tretje lige.

Ko so se gostje zavedli, je bila razlika v koših že 14 : 0, v nadaljevanju pa je KK Plama-pur razliko samo še povečeval. Ob polčasu je bilo 59 : 33, na koncu tekme pa 98 : 60, 39 točk razlike torej. Najboljši igralec srečanja je bil odlični organizator igre **Bojan Jovič**, ki je dosegel tudi največ točk (20), zelo dobro je igral tudi **Mitja Muha**, saj je kar nekajkrat odlično asistiral in dosegel več trojk, med najboljšje strelce pa sta se vpisala še **Boštjan Kerma** (17) ter **Peter Grk** (14). V zadnjih minutah tekme so za domačine zaigrali tudi nekateri mladi igralci, a zaradi neizkušenosti in preveč zgrešenih metov niso uspeli doseči stotice, ki so jo pričakovali gledalci, čeprav je treba povedati, da so zadovoljni zapuščali Športno dvorano.

Tehnični vodja KK Plama-pur **Dušan Jenko** je bil na koncu tekme več kot zadovoljen, saj so se domačini v celotni tekmovalni sezoni in tudi na zadnjem prvenstvenem srečanju izkazali z dobro obrambo, kar je bil tudi eden izmed glavnih razlogov za dobre rezultate. To potrjuje tudi podatek, da je KK Plama-pur od vseh slovenskih klubov dobil manj kot 1000 točk v sezoni - le 962.

Igralce KK Plama-pur zdaj čakajo kvalifikacije za vstop v drugo ligo; poleg KK Koper mladi, zmagovalca skupine in največjega favorita za prehod v višji rang tekmovalja, sta se vanje uvrstili še dve najboljši ekipi iz 3. SKL zahod 2 - KK Žiri in Logatec. Zanimivo je to, da bodo v kvalifikacijah vse ekipe startale z istega izhodišča, saj je rezultat vseh medsebojnih srečanj 1 : 1. Bistričani si odkrito želijo napredovanja in merjenja z boljšimi klubi, čeprav bo to ob Koprčanih zelo težko. Ker bodo kvalifikacije za vstop v drugo ligo prava poslastica na koncu košarkarske sezone, je prav, da vsi ljubitelji športa v ilirskobistriški občini z navijanjem pripomorejo k uspehu domačinov. Prva tekma v kvalifikacijah bo 7. marca.

A. Z.

Gospodu novinarju Alešu Zidarju

Nisem si želel polemizirati z Vami, saj je škoda športne strani v časopisu, pa tudi učinek za šport in javnost bo prej negativen kot pozitiven. Vsaj tako je bilo po odgovoru g. Stojanu Šestanu pred dvema letoma v Snežniku! Vseeno pa ne bom šel mimo Vašega pisanja, zato Vam priporočam oziroma predlagam:

1. Da pišete za časopis ter pripravljate oddaje za Radio 94 kot nepristranski novinar (kar bi se od Vas kot honorarnega oziroma plačanega novinarja pričakovalo) tudi na osnovi drugih dejstev, ki jih nočete navajati, ne pa da pišete kot »navijač« oziroma predsednik Športnega društva Nogometna šola Bistrica v navezi z vsemi tistimi, ki jim ne odgovarja način dela Športne zveze Ilirska Bistrica (SZ) oziroma njenega sekretarja;

2. Da kot novinar upoštevate dejanske podatke in argumente za ali proti vsaki trditvi, ki jo navajate v vaših člankih, še posebej, če za to obstaja dokumentacija in sprejeti sklepi organov SZ. Kot predsednik društva prejimate vso dokumentacijo o delu SZ, zato bi bili lahko seznanjeni z njenim delom, ki ni omejeno samo na delitev sredstev klubom;

3. Da kot predsednik društva zagovarjate svoje pravice na primernem mestu (na sejah skupščine) ali pa javno izpostavite svoje mnenje z argumenti in ne z neosnovanimi trditvami. Vi, gospod Zidar, ste bili na seji skupščine SZ, čeprav njene zaključke ra-

zlagate in interpretirate drugače, ne tako, kot so bili sprejeti.

4. Predlagam vam tudi, da z dejstvi in dokumenti ali vsaj navedenimi viri informacij argumentirano komentirate probleme športa.

• Nekateri klubi, tudi Vaš, Vi in posredno še nekateri občinski funkcionarji in svetniki niste zadovoljni s sedanjo organizirano športno, zato zahtevate, da je treba to obliko ukiniti ali menjati, čeprav ne navajate, kaj je bistveno narobe. Ali ima kdo program in vizijo za boljšo organiziranost? Kje je!?

• Občina za športno dejavnost (zvezli) ne namenja več denarja kot izračuna država - SZ daje občini vsako leto precej večje finančne zahtevke za programe z obrazložitvami potreb. Zakaj svetniki ne dobijo teh programov in predlogov, ko odločajo o športu? SZ imamo vsi za vrh piramide športa v občini. Ali se vam ne zdi, da programe in predvsem njihov obseg v občini kroji še nekdo nad SZ?

• Sponzorskih sredstev je v občini vsako leto manj, zato je pritisk na proračunska sredstva za šport vedno večji, več kot zagotovljena sredstva po izračunih države pa občina za dejavnost v športu ne dodeli. Kako sofinancirati društva, ki s svojim programom ne zadovoljujejo predpisanih meril ministrstva za šolstvo in šport?

• Zakaj se SZ ukvarja z objekti, športno rekreacijskimi ligami za občane, organizacija šole v naravi, pridobivanjem in obdelava

vo podatkov v občini, saj bi denar za svoje delo (tudi strokovne službe) lahko prepustila klubom, če bi občina ustanovila zavod za šport in zaposlila človeka, ki bo pod taktirko in nadzorom države (oblasti) vse to delal bolje. Je torej strokovna služba za šport sploh smotna ali bi bila boljša katera druga (z drugimi ljudmi oziroma funkcionarji)?

• Zakaj SZ in nekateri klubi vzdržujejo (na račun programov) javne športne površine, za katere bi po zakonu morala skrbeti občina?

• Zakaj se je igrišče za potrebe nogometnega kluba začasno (!) razširilo na atletsko stezo in zakaj nogometni klub nima vizije bodočega Športnega centra Trnovo z novim igriščem, čeprav je SZ pridobila lokacijo prav za ta namen?! Zakaj SZ ureja tudi vso dokumentacijo za investicije v nogometne in druge objekte v okviru Športnega centra Trnovo?

• SZ troši sredstva za objekte iz dejavnosti, zato klubi (tudi vaš) niso zadovoljni. V trinajstih letih dela SZ je bilo največ sredstev namenjenih za nogometni igrišči na Partizanskem hribu in v Trnovem oziroma klubu, ki naj bi bil najbolj prikrajšan glede sredstev!

• Zakaj se Nogometni klub Ilirska Bistrica otepa z ogromnimi dolgovi in zakaj ima s tem probleme tudi Športno društvo Nogometna šola Bistrica, čeprav se je formalno odcepilo zaradi čistih računov glede dejavnosti mladih?

Mogoče bi bilo dobro, če bi obdelal še marsikaj. Od Vas, gospod Zidar, pa v največji možni meri pričakujem konstruktivno kritiko na delo SZ in tudi drugih dejavnikov, ki krojijo šport v ilirskobistriški občini!

Zdravko Debevc

Letos bo razkuštrana vsa Evropa

Potem ko je prvi dve leti v adrenalinski vrtinec najprej potegnili slovenske mladostnike, je športno-humanitarna akcija »Veter v laseh - s športom proti drogi«, ki jo organizira Športna unija Slovenije, navdušila še tujino.

Konec leta 1997 je Evropska federacija za šport in zdravje (CESS) potrdila, da se želijo njene članice, med katerimi je seveda tudi Športna unija Slovenije, v letošnjem letu pridružiti akciji »Veter v laseh - s športom proti drogi«, saj so sprejele celoten koncept akcije, pa tudi njeno mednarodno podobo, delo marketinške agancije Luna, ki jo bodo uporabljali prireditelji po celi Evropi. »Veter v laseh - s športom proti drogi« je torej postala ena redkih prireditev, ki jo Slovenija daje športnemu svetu, kar dokazuje, da nismo le narod športnikov, temveč tudi športnih prirediteljev.

Akcija, ki naj bi mlade navdušila za zdrav, dinamičen, športen način preživljanja prostega časa in jih na ta način skušala odvrti s stranpoti, poteka v okviru programa Športne unije Slovenije »Šport za vse«. Čeprav je bila doslej usmerjena predvsem proti odvisnosti od drog, se lahko njene vsebinske poudarki spreminjajo in zajamejo tudi druge nevarnosti, s katerimi se sooča mladina (AIDS, na primer).

»Veter v laseh« je prvič zavel pred dvema letoma kot vrsta enodnevnih športnodružabnih prireditev za osnovno- in srednješolce, ki so se od marca do junija zvrstile v devetih slovenskih regionalnih središčih. Lani je bilo lokalnih organizatorjev že 23, slovenskim pa sta se pridružili tudi obmejni mesti Trst in Videm. 17. maja 1997 se je s to akcijo prvič srečala tudi Ilirska Bistrica in po ocenah sodelujočih doživela odlično prireditev, na kateri je aktivno sodelovalo kar 650 mladih, ki se niso udeležili samo športnega dela, ampak tudi likovnega in pisnega. Takoj po zaključku ilirskobistriškega »Vetra v laseh« je bilo jasno, da se je je prireditev »prijetela«, tako da so se pripravale na letošnjo izvedbo akcije že začele.

Zaključna prireditev akcije »Veter v laseh - s športom proti drogi« bo predvidoma

v soboto, 23. maja 1998, do takrat pa organizatorja, letos se bo trudila ŠD Nogometna šola Bistrica, čaka še veliko dela.

Tudi letošnja akcija bo zasnovana tako, da se bodo mladi lahko udeležili športnih in zabavnih iger ter sodelovali na pisnem

in likovnem natečaju, najboljši pa se bodo udeležili še zaključne prireditve. Skratka, letos slovenski veter ne bo razkuštral samo Il. Bistrico in Slovenijo, ampak tudi Evropo, zato prav vse vabimo k sodelovanju.

A. Z.

Kup uvrstitev pri vrhu

Lokostrelska zveza Slovenije je po treh letih zaupala eno od državnih dvoranskih prvenstev lokostrelcem iz Ilirske Bistrice. V soboto, 7. februarja, se je v Športni dvorani OŠ A. Žnidaršiča zbralo okrog 200 lokostrelcev, ki so nastopili v osemindvajsetih različnih kategorijah.

Za naslove državnih prvakov so tekmovali: deklice, dečki, kadetinke, kadeti, mladinke, mladinci, veteranke in veterani. Ističasno je potekala tekma za slovenski pokal. Kot ponavadi smo se bistriški lokostrelci izkazali kot dobri organizatorji, pa tudi kot tekmovalci smo marsikomu zmešali štrne. Tekmovalje je potekalo od jutranjih ur do poznega popoldneva. Medalje najboljšim sta podelila Samo Medved in Matej Krumpetar.

Rezultati po kategorijah: deklice goli lok - I. Sanja Štemberger, 8. Nina Rolih, 11. Sara Šuštar; dečki goli lok - 3. Jan Šuštar, 7. Matija Urh, 10. Jaka Mahnič, 11. Luka Rolih;

deklice olimpijski lok - 3. Vanja Štemberger; dečki olimpijski lok - I. Tomaž Rojc, 4. Robert Jaksetič, 6. Josip Maljevac, 8. Alen Barovič, 11. Tadej Rosa; deklice compound - I. Sara Valenčič; dečki compound - 3. Luka Valenčič; kadeti olimpijski lok - 6. Boštjan Kaluža; kadeti compound - 3. Aljaž Simončič; mladinke olimpijski lok - 2. Dunja Štemberger; mladinke compound - I. Maja Štefančič; članice goli lok - I. Dorjana Šuštar, 5. Nada Rolih, 7. Mojca Valenčič; člani goli lok - 7. Jadran Čekada; člani olimpijski lok - 5. Andraž Čeligoj; članice compound - 4. Vesna Štefančič; veterani compound: 6. Vojko Štemberger.

LK Ilirska Bistrica

GLASOVNICA za februar

Naj športnik: _____

Naj športnica: _____

Naj klub: _____

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Pošljite na naslov:

Naš borjač, Levstikova 12, p.p. 60, 6250 Ilirska Bistrica

Pregled športnih uspehov v lanskem letu

2 Čeprav smo že dodobra zakorakali v leto 1998, se še vedno spominjamo lepših trenutkov lanskega leta. Zagotovo jih je ostalo nekaj, s katerimi se ob taki ali drugačni priložnosti pohvalimo in si jih zaželimo še več. To gotovo velja tudi za športne dosežke - ti se ne pozabijo tako hitro kot porazi in če ne drugače, se jih spominjamo vsaj ob koncu leta, ko delamo takšno ali drugačno inventuro doseženega.

V letu 1997 so največji uspeh v ekipnem športu dosegli člani Lokostrelskega kluba Ilirska Bistrica. Postali so namreč zmagovalci tekmovanja za slovenski pokal, zabeležili so ogromno vidnih uvrstitev na vseh tekmovanjih, ki so se jih udeležili, organizirali so nekaj velikih tekem, čisto na vrhu pa sta njihovi članici Maja Štefanič in Dolores Čekada z vidnimi uvrstitvami na domačih in mednarodnih tekmovanjih - Maja je postala celo ekipna mladinska evropska prvakinja s compound lokom. Ob vsem tem je razumljivo, da je vodstvo kluba izredno zadovoljno s sezono, ki jo namerava v letošnjem letu ponoviti, čeprav bo to izredno težko. Konkurenca je namreč vsako leto močnejša, sploh pa način tekmovanja za slovenski pokal, ki zahteva celoletno angažiranost. Vendar je klub dobro organiziran, ima veliko število mladih tekmovalcev in prav zato upravičeno sodi v slovenski lokostrelski vrh. Poleg tega, da nastopajo na številnih tekmovanjih, so bistrski lokostrelci znani tudi po odlični organizaciji tekmovanj. V letošnjem letu bodo pripravili kar štiri velika tekmovanja: dvoransko prvenstvo za mladince in veterane v začetku februarja, potem tradicionalno tekmo v

balinarjev v minuli sezoni, saj niso mogli tekmovali z drugo, mladinsko ekipo.

Del ekipe Balinarskega kluba TIB Terminal iz Kuteževega

Omeniti velja tudi tri klube, ki so v lanskem letu napravili korak naprej predvsem na organizacijskem področju.

Prvi je zagotovo Tenis klub Ilirska Bistrica, ki je organiziral solo tenisa in nekaj turnirjev ter začel formirati tekmovalno vrsto. Člani TK Ilirska Bistrica so sodelovali na turnirjih »Primorski satelit« za 10, 12 in 14 let stare tekmovalce in tekmovalce, seveda pa so bili precej aktivni tudi v veteranskih ligah. Brez dvoma je pomembna predvsem njihova teniška šola, ki naj bi v bližnji prihodnosti postala najvažnejši del delovanja kluba.

Isto velja tudi za Ženski rokometni klub Il. Bistrica, ki ga odlikuje zlasti vztrajnost in volja igralk, saj si kljub težavam prizadevajo, da bi dosegle boljše rezultate. S prvimi kadrovske spremembami si obetajo tudi izboljšanje finančne situacije, ki jo ogroža neustrezen in predrag sistem tekmovanja v slovenski ligi.

Uvrstitev v tokratni pregled si vsekakor zasluži tudi Smučarski klub Snežnik. Smučarji so namreč konec leta 1996 prevetrili oziroma pomladili svoje vodstvo, kar se je močno odrazilo tudi v njihovem lanskem delovanju. Z do-

Veliki planini). S suhimi treningi so pridobili kar nekaj novih kandidatov za tekmovalno vrsto, čeprav zaradi pomanjkanja snega na bližnjih smučiščih ni zažvela, vse ostale variante pa so absolutno predrage, tako za klub, kot za starše. Kljub temu so lansko leto po dolgem sušnem obdobju ponovno zabeležili tekmovalni uspeh, saj so z osvoje-

nim tretjim mestom na tekmovanju za Pokal treh dežel (Stari vrh nad Škofjo Loko) in s kopicco posameznikov (ne samo v veteranski kategoriji), ki so se uvrstili na najvišja mesta na tekmi primorsko-kraških klubov v Piancavallu, uspešno zaključili lansko sezono. Letos so v SK Snežnik storili korak naprej, saj so z nekaj novostmi obogatili smučarski sejem, posvetili dodatno pozornost strokovnemu usposabljanju smučarskih vaditeljev in učiteljev, ki po novem ne učijo samo klasičnega smučanja, ampak tudi snowboard, uvedli izredno popularno družinsko članarino ter stalno dežurstvo v klubski pisarni (vsak torek od 18. do 19. ure, tel. 81-576). Tudi Smučarski klub Snežnik se torej po organizacijski plati razvija v sodoben športni kolektiv, ki ga muči le pomanjkanje snega na Sviščakih, na kar pa njegovi člani seveda ne morejo vplivati.

In kaj bi še morali dodati na koncu pregleda bistrskih športnih dosežkov v lanskem letu? Predvsem to, da si uspešni klubi sistematično prizadevajo za razvoj mlajših selekcij in osnovnošolske mladine, kajti edino to zagotavlja neprestano rast kvalitete športa. Prav tako je potrebno pohvaliti tudi vse ostale klube, saj so uspeli zadržati veliko število športnikov in še dodatno nadgraditi dosedanje delo. S pričakovanimi spremembami športne in društvene zako-

nodaje bo morala o svojem nadaljnjem delu razmisliti tudi Športna zveza Il. Bistrica. Dejstvo je namreč, da obstoječi sistem ne more funkcionirati in da je prevetritev zveze ter njenega vodstva nujno potrebna. Prav to pa navsezadnje vedno bolj glasno zahtevajo tudi največji klubi.

Aleš Zidar

Občinska košarkarska liga zima '89

Športna zveza Ilirska Bistrica je z vsemi zainteresiranimi ekipami vendarle uskladila obliko in način tekmovanja v letošnji košarkarski ligi za rekreativece, čeprav se je tekmovanje začelo nekoliko kasneje.

Po negotovosti v začetku sedaj nastopa celo osem ekip, ki se bodo v prvem delu pomerile vsaka z vsako, o zmagovalcu pa bodo v tako imenovanem playoffu odločile najboljše štiri. Kljub temu, da so stroški organizacije za ekipe precejšnji, so se vse odločile za Športno dvorano in ne za telovadnico v Podgradu, čeprav se bo morala liga zaradi zasedenosti Športne dvorane prilagajati prostim terminom, kar pomeni tekme ob nedeljah. Organizatorji tekmovanja in KK Plama-pur so se odločili, da bodo čisti prihodek tekmovanja namenili za dejavnost košarkarske selekcije starejših deklic.

Losťvica po 2. krogu

1. KNEŽAK	96 : 64	4
2. ŠPORT BAR	86 : 61	4
3. DELTA TEAM	94 : 80	4
4. TRNOVO	60 : 62	3
5. BIFE KOČANJA	65 : 70	3
6. VOIT	79 : 95	2
7. BITNJA	73 : 97	2
8. PALETE	50 : 74	2

Turnir ob dnevu žena

Športna zveza in Odbojarski klub Ilirska Bistrica pripravljata v soboto, 7. marca 1998, ženski turnir v odbojki. Tekmovanje se bo po vsej verjetnosti začelo ob 11. uri v Športni dvorani OŠ A. Žnidaršiča.

Sistem tekmovanja bo pripravljen za štiri, šest ali osem ekip, zato organizator naproša vse zainteresirane, da se prijavijo najkasneje do ponedeljka, 2. marca. Takrat bo pripravljen dokončni sistem tekmovanja, o pravilih in razporedu pa bodo vse ekipe še naknadno obveščene.

Prijavnina znaša le 3.000 tolarjev. Ekipa naj jo nakažejo na žiro račun Športne zveze Ilirska Bistrica, št. 52210-678-80459, najkasneje do 2. marca 1998. Informacije: Z. Debevc, Športna zveza Il. Bistrica, Bazoviška 26, tel. in telefaks 067/81-177 ali 81-250.

NAGRADNA KRIŽANKA št. 6

VODORAVNO: 1. slovenski pesnik in publicist iz Trsta (Marko), 7. bivši nizozemski teniški igralec (Tom), 12. veselje, 13. prvotni prebivalci Nove Zelandije, 14. germanški orel, 15. olimpijski troboj, 17. Adamov sin, 19. sodni termin, 20. ruski voditelj boljševikov (Vladimir Iljič), 22. zidak iz malte z dodatkom rastlinskih vlaken, sušen na zraku, 25. znamka računalnikov, 28. Ober, 29. kdor se naseli na tujem, nenaseljenem kraju, 32. reka v Rusiji, pritek Balhaškega jezera, 34. ladja na parni pogon, 36. otočje v Tihem oceanu, 37. roman francoskega pisatelja Clauda Aneta.

NAVPIČNO: 1. vas, naselje pri Hotentotih in Kafrih, 2. nemški pisatelj in pesnik (Wilhelm, 1831 - 1910), 3. hormon nadledvične žleze, 4. začetnici slovenskega jezikoslovca Oblaka, 5. konica, 6. požeta njiva, 7. kos pohištva, 8. negativni pol elektrode, 9. pristojbina, ki se plača s koleki, 10. junak iz Gotovčeve opere, 11. japonski drobiž, 16. začetnici nobelovca Andrića, 18. slogovni okras, v katerem je misel izražena z zanikanjem, 21. ustanovitelj sikhizma (Guru, 1469 - 1538), 23. najmanjša krogla pri balinanju, 24. resa, 26. začetni-

ci igralca tenisa leverja, 27. podstrešna izbica, 29. vrsta konjskega teka, 30. osebni zaimsek, 31. himalajska koza, 35. avtomobilska oznaka Reke.

Dimitrij Grlj

REŠITEV nagradne križanke št. 5
Vodoravno: 1. žolnir, 7. straža, 13. Ariana, 14. Alatri, 15. Rast, 16. bokal, 18. Ed, 19. Anti, 20. Suk, 21. aba, 22. ges, 23. Cam, 24. Krč, 25. Bur, 26. Dan, 27. Atal, 29. Ot, 30. Serao, 32. tara, 33. jaguar, 35. struna, 37. antena, 38. Aladar. Navpično: 34. G. T. (Gwen Torrence), 36. t. l. (tega leta).

NAGRAJENCI: 1. Zorka Saje, 2. Dušan Saje, oba Rozmanova 5, 6250 Ilirska Bistrica. Nagradi dobila v uredništvu.

REŠITEV nagradne križanke št. 6 pošljite na naslov Naš borjač, D 2 d.o.o., p.p. 60, 6250 Ilirska Bistrica, do 5. marca 1998, s pripisom križanka. Veliko sreče pri žrebu.

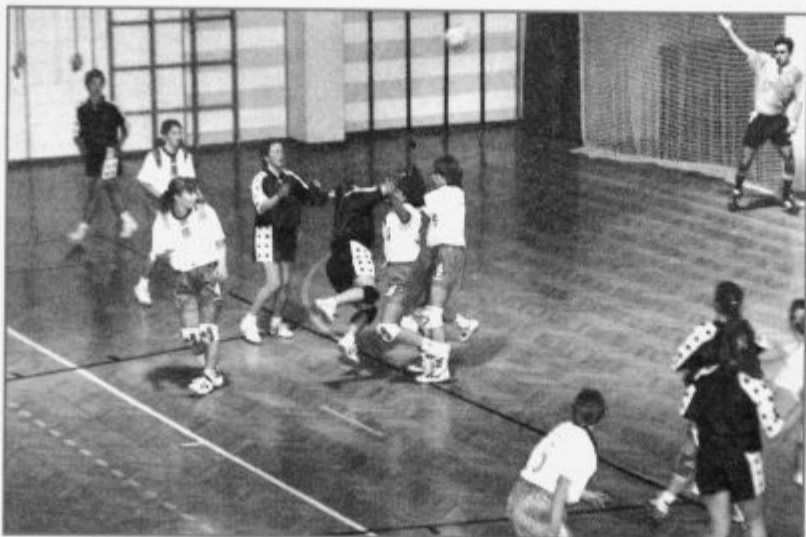
NAGRADE: 1. knjiga Stare slovenske jedi, 2. tri knjige iz zbirke Vprašajte Isaaca Asimova, 3. dve knjigi iz iste zbirke.

Bistrski veterani so se že velikokrat izkazali

arrowheadu, regijske kvalifikacije za šolsko državno prvenstvo ter mladinsko in veteransko državno prvenstvo v disciplini 900 krogov. Skratka, čaka jih precej dela.

Če smo lansko leto trdili, da so balinarji najbolj prijetno presenečenje sezone 1996 - v super ligo se je tedaj poleg Kuteževecev uvrstil še Balinarski klub Planinc Topolc -, je bila realnost ilirskobistrskega balinanja lani nekoliko drugačna. Izkazalo se je, da v najmočnejšo slovensko balinarsko ligo spada le BK TIB Terminal iz Kuteževega, ki je lani ponovno potrdil svojo kvaliteto z osvojenim tretjim mestom, tako v rednem delu prvenstva, kot tudi pozneje v play offu. BK Planinc Topolc se na žalost v močni konkurenci ni znašel in bo letos ponovno nastopal v prvi ligi, kjer bo verjetno spet pristal pri vrhu, še posebej po novih igalskih okrepitevah in spremembah v vodstvu kluba, ki obetajo precej boljše rezultate. Omeniti moramo tudi BK Zabiče, ki je odlično preстал prvo sezono v drugi ligi, saj se je uvrstil na šesto mesto. S tem rezultatom je uspehov ilirskobistrskega balinanja konec. Lani so namreč z delovanjem zaključili balinarski klubi Plama, Železnica in Snežnik, nekakšni »krivci« za to, da se ni odigrala občinska liga, v kateri bi se kalili predvsem mlajši igralci. Prav to pa je eden od neizpoljenih načrtov kuteževeških

Rokometašice odlikuje zlasti vztrajnost in volja

brim in skrbno premišljenim programom so pridobili še večje število članov, ki so bili zadovoljni predvsem z enodnevnimi smučarskimi izleti in ponovno obujeno smučarsko šolo za najmlajše (celoletno ukvarjanje z mladimi smučarji, ne le tradicionalni smučarski tečaj, ki so ga lani izvedli na

podaje bo morala o svojem nadaljnjem delu razmisliti tudi Športna zveza Il. Bistrica. Dejstvo je namreč, da obstoječi sistem ne more funkcionirati in da je prevetritev zveze ter njenega vodstva nujno potrebna. Prav to pa navsezadnje vedno bolj glasno zahtevajo tudi največji klubi.

IN BLUE

👍 - d i s c o t h e q u e

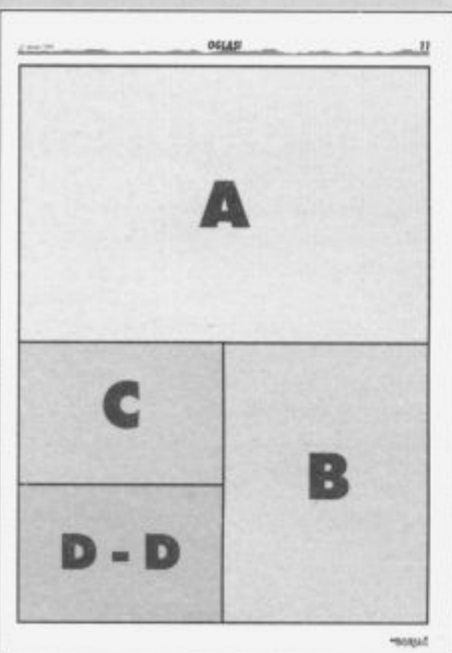

Hrušica 100, PODGRAD, tel./fax: 067 85 259

PRIČAKUJEMO VAS

ponedeljek: zaprto
 torek: 14.00 - 24.00
 sreda: 14.00 - 24.00
 četrtek: 14.00 - 24.00
 petek: 14.00 - 04.00
 sobota: 14.00 - 04.00
 nedelja: 14.00 - 24.00

CENIK OGLASOV

NAS **BORJAČ**

<i>šestnajstina strani (D)</i>	ena barva	4. 000 SIT
	dve barvi	5. 000 SIT
	štiri barve	7. 500 SIT
<i>osmina strani (C)</i>	ena barva	7. 000 SIT
	dve barvi	8. 500 SIT
	štiri barve	14. 000 SIT
<i>četrtna strani (B)</i>	ena barva	13. 000 SIT
	dve barvi	15. 000 SIT
	štiri barve	25. 000 SIT
<i>polovica strani (A)</i>	ena barva	25. 000 SIT
	dve barvi	28. 000 SIT
	štiri barve	45. 000 SIT
<i>cela stran</i>	ena barva	45. 000 SIT
	dve barvi	50. 000 SIT
	štiri barve	80. 000 SIT

Cena oglasov na levi ali desni strani glave časopisa je 20. 000 SIT.

Cena oglasov na prvi strani je višja za 50%, na zadnji strani pa za 25%.

Za večkratno oglaševanje nudimo popust.

**Pooblaščeni
servis
vozil**

FIAT

**Avtomehanika
LAZAR**

**Bač 1c, 6253 Knežak
Tel./Fax: 067 84 018**

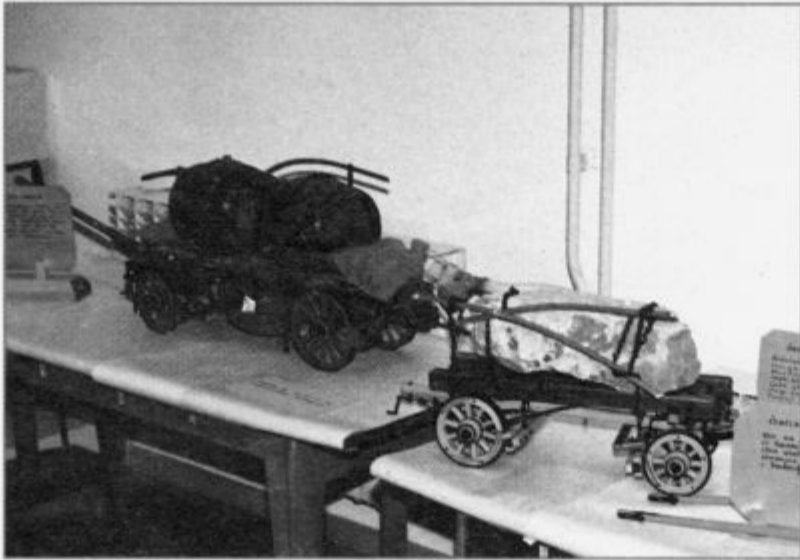
Prevozištvu in vinarstvu v miniataturah

Bistriški kulturniki si prizadevajo postaviti muzejsko zbirko že več kot desetletje. Malokdo pa ve, da je bila prvotno načrtovana bolj določena oblika - etnološka zbirka orodja ter vsega tistega, kar je človek potreboval za preživetje. Da so naši kraji bogati s tovrstno bero, čeprav marsikaj tone v pozabo, je tudi res. Prav zato so razstave starega gradiva sila zanimive in dobro obiskane. Tudi zadnje razstavo, ki jo je v Domu na Vidmu pripravila Zveza kulturnih društev, bi lahko kljub temu, da bo na ogled še prihodnji teden, že ocenili kot zelo uspešno.

Janko Samsa, rojen v Stari Sušici pri Košani, je s svojo razstavo, ki jo je poimenoval »Stari kmečki furmanski vozovi in preše na Slovenskem«, v preteklih letih obiskal številne kraje po vsej Sloveniji, videli pa so jo celo na Dunaju. Samosvojega avtorja miniaturnih starih kmečkih vozov in stikalnic za sadje, ki jih izdeluje z vsemi detajli po originalnih predlogah in v razmerju 1 : 7, je nekoliko nenavadno, z lastnimi spomini na kovanje železnih »šin« za vozeve, predstavil Franc Gombač.

Les je Janko Samsa občudoval že v otroških letih, zato ni čudno, da se mu je v prostem času docela posvetil in da s pomnjskimi kopijami nečesa, kar je skoraj izginilo, ohranja del naše kulturne in materialne dediščine. Ko je opisoval način izdelave razstavljenih predmetov je poudaril, da si najprej ogleda original, saj je vsak kmečki voz enkrat in neponovljiv, narejen po željah in finančnih sposobnostih na-

ročnika. Njegove miniaturre nastajajo iz mehkega lipovega lesa in bakra, ki se v na-

sprotju z železom pusti oblikovati hladno; največ kmečkih vozov, med katerimi so tudi bogato opremljeni ali zelo enostavni, je izdelal po predlogah s Krasa, čeprav ni zamenjal ne Brkinov ne Pivškega ne drugih slovenskih pokrajin.

Starih vozov, vozičkov in preš, ki jih lahko v obliki miniaturnih občudujemo v Domu na Vidmu, verjetno tudi na Ilirskobistriškem ni ostalo kdove kako veliko. Če v bližnji prihodnosti ne nameravate brskati po kakšni kmetiji, si jih lahko pomanjšane ogledate še do četrta, 26. februarja, razen nedelje in ponedeljka, od 15. do 19. ure.

D. B.

Na obisku v Kemijskem inštitutu Boris Kidrič

Pod vodstvom mentorice Mirjam Vrh smo se osnovnošolci, člani dodatnega pouka kemije na OŠ A. Žnidaršiča, odpravili v Kemijski inštitut Boris Kidrič v Ljubljani. Tam nas je prijazno sprejel dr. Mirko Bizjak, ki nam je povedal, da inštitut, multidisciplinarni ter z visokoškolskimi organizacijami povezan javni raziskovalni zavod, opravlja na področju naravoslovne in tehnične kemije, kemijskega inženirstva, biotehnologije, varstva okolja, informatike in materialov naslednje dejavnosti: temeljne raziskave, razvojne raziskave, usposabljanje in izobraževanje na posebnih strokovnih področjih, preventiva na področju varstva okolja, svetovanje.

Kemijski inštitut Boris Kidrič se že dolgo vključuje v mednarodno znanstveno-raziskovalno dejavnost, saj se povezuje s številnimi sorodnimi organizacijami v svetu. Na inštitutu je organiziranih kar štirinajst laboratorijev, ki jih vodijo raziskovalci z opravljenim doktoratom znanosti.

Preden smo se odpravili v raziskovalne laboratorije, nam je dr. Bizjak pokazal videokaseto o meritvah onesnaženja zraka s črnim ogljikom, ki jo je s svojo ekipo posnel med preletom letala nad Ljubljano in okolico. V ta projekt smo vključeni tudi mi, saj merimo onesnaženost zraka s črnim ogljikom tudi na naši šoli. Podatke pošiljamo na kemijski inštitut, kjer jih računalniško obdelajo, kot povratno informacijo pa do-

bimo rezultate merjenj ostalih šol v Sloveniji in po celem svetu, saj je to mednarodni projekt. Med večletnim raziskovalnim delom smo ugotovili, da zrak v okolici naše šole ni onesnažen s črnim ogljikom, saj v bližini ni večjih onesnaževalcev ali kurišč. Prek interneta smo se povezali tudi z dr. Hanseonom z univerze Berkeley v Kaliforniji (ZDA), ki nam je poslal njegove rezultate merjenja črnega ogljika na Antarktiki in nas vzpodbuja pri našem delu.

Po ogledu filma in prijetnem klepetu, smo si ogledali še raziskovalne laboratorije in poskusno postavljeno »tovarno« polimernih materialov ter z občudovanjem opazovali ljudi pri delu. Mogoče bo nekoč raziskovalec tudi kdo izmed nas.

ENA DVA, DO NEBA...

»Škoromati greju...«

Danes se v pustnem času šemijo predvsem otroci, vendar ni bilo vedno tako. Maskiranje je bilo svojčas dovoljeno le odrasčenim fantom, ponekod pa tudi dekletom. Fantje, ki so se hoteli našementi, so morali biti najprej sprejeti v fantovsko skupnost, ali kot ji pri nas rečemo »fantovsko«. To nenapisano pravilo je držalo vse tja do dvajsetega stoletja, dokler si niso postopoma pridobili pravice šemljenja tudi odrasčajoči in otroci.

Vse dotlej so bili otroci le opazovalci zanimivega in živahnega pustnega dogajanja. Pri tem pa so morali biti tudi zelo previdni, saj so se našemljenci prav radi podili in znašali nad njimi. Za naše pustne običaje je značilno, da nekatere maske skušajo gledalce namazati s sajami, na pepelnico sredo pa potresti s pepelom. Najbolj so izpostavljeni otroci, dekleta in mlajše žene. »Lisali« so le »ti grdi«, kamor so sodili pri brkinskih skoromatih kleščarji in skoromati z zvonci. Običajno se je kleščar zapodil za žrtvijo, jo ujel v dolge lesene klešče, »zvončar« pa jo je s sajastimi rokami pomazal po obrazu. Groza tega dogodka se je vsakomur vtisnila v spomin za celo življenje.

Veliko bolj dostojanstveno in prijazno so se obnašali »ti lepi«, običajno napravlje-

ni v snežno bela oblačila. Pred nezaželenim »lisanjem« so se otroci zatekali v skrite koticke ali celo v zgornje hišne prostore in skozi okna opazovali pustno gledališče. Pa še tu niso bili popolnoma varni, saj so šeme imele pravico stikati prav povsod, tudi po hiši. Tako so si le najpogumnejši upali na dvorišče ali vaško ulico. Še bolj redki pa so si drznili izgovoriti zabavljico na račun mask. V Podgradu se na primer spomnejo, da so nekoč za gostujočimi skupinami skoromatov govorili:

*Škoromati greju,
bjeļu vunu preju.
Ča jim
čemo dati?
Tri punje po hrbati.*

V Podbežah so otroci za parom, ki je predstavljal cigana in ciganko, ponavljali:

*C'gan in c'ganka,
oba sz enga ganka.*

Po takih zabavljicah so bili skoromati še dodatno izzvani in so se zato še bolj zagnali za gledalce.

Mazanje s sajami je danes zgolj zabava in nagajivost, ki je izgubila svoj prvotni namen. Etnologi menijo, da je to ostanek nekdanj čarnega dejanja, s katerim so v daljni preteklosti skušali zagotoviti plodnost mladim ljudem. Lahko si predstavljamo, kako je bilo nekoč v vsaki skupnosti pomembno, da se je rod pomnožil in ji zagotovil prihodnost.

Čeprav je pustovanje po celi Sloveniji še danes živo, se je okrog njega nabralo le malo pesemskega gradiva, kar je po svoje težko razumeti, zato so tudi taki drobci, kot so zapise zabavljice, vredni naše pozornosti.

Zapisal in ilustriral: Romeo Volk

Februarsko rojenje čebel

Narava že od nekdanj preseneča. Čebelarje družine sicer rojijo konec maja in v juniju, letos pa jih je za ta čas neobičajno lepo in toplo vreme prebudilo iz zimskega spanja že 14. februarja. Kaj podobnega ne pomnijo niti najstarejši čebelarji.

Rojenje je naravno razmnoževanje čebelih družin, o njem pa govorimo takrat, ko se družina razdeli na dva dela: približno polovica čebel ali več namreč zapusti panj, sledi stari matici in si poišče novo domovanje, najraje na drevesih ali tam, kjer so zaščitene pred vremenskimi vplivi.

V sodobnem čebelarstvu, tej »poeziji kmetijstva«, kot mu pravijo nekateri, so čebelji roji nezaželeni, zato jih čebelarji preprečujejo na različne načine.

Čebele podobno kot ostale žuželke rojijo takrat, ko so na višku razvoja, vendar skoraj nikoli v februarju. Kljub temu so se v Ilir-

Ali čebele pogosto rojijo? To je seveda odvisno od marsičesa, vendar je znano, da kranjska čebela, ki je pri nas najbolj v veljavi, rada uporablja ta način razmnoževanja.

ski Bistrici vsule iz kdove čigavega panja in sledile matici do zidu, ki jih je varoval pred nočnim in jutranjim mrazom.

Fotografija: Ivan Suštar